СОНЦА:
Усход, захад, даўжыня дня:
Мінск — 6.06, 17.53, 11.47;
Віцебск — 5.57, 17.43, 11.46;
Магілёў — 6.56, 17.42, 11.48;
Гомель — 5.54, 17.38, 14.44;
Гродна — 6.23, 18.06, 11.43;
Брэст — 6.22, 18.09, 11.47.

МЕСЯЦ:
Маладзік 26 верасня

ІМЯНІНЫ:
Віктара, Дарафея, Людмілы, Язэпа, Ісака, Міхаіла.

ЗВЯЗДА

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1 рубель

29 ВЕРАСНЯ 1992 г. аўторак, № 195 (21973)

РОЗГАЛАС

ПРЫ ШТУРМЕ ПРАДПРЫЕМСТВАЎ ПЕНСІЯНЕРАЎ НЕ БУДЗЕ

Вучоныя Інстытута сацыялогіі Акадэміі навук Беларусі ў выніку сацыялагічнага даследавання, праведзенага сярод насельніцтва рэспублікі, выявілі нечаканыя рэвалюцыйныя тэндэнцыі. Аказваецца, 17 працэнтаў студэнтаў і навучэнцаў гатовы ўдзельнічаць у захопе прадпрыемстваў. Таксама па-баявому настроены 16 працэнтаў сялян, 13 працэнтаў рабочых, 10 працэнтаў прадпрымальнікаў і 6 працэнтаў інжынерна-тэхнічных работнікаў і служачых. І толькі з ліку пенсіянераў ніхто не думае захопліваць прадпрыемствы. Больш таго, большасць з іх (77 працэнтаў) не маюць намеру ўдзельнічаць у несанкцыяніраваных забастоўках, а 46 працэнтаў—ва ўсебеларускім рэферэндуме і дружна (аж 82,2 працэнта!) пенсіянеры выступаюць супраць роспуску Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Аб гэтым паведаміў «Акадэмінфарм».

Нашчадкі вялікага камбінатара

далі аб сабе знаць у Бярозе ў асобе аднаго мясцовага малога прадпрыемства.

Яны злучылі ідэі «святых пісьмаў» і мінулагодніх грашовых гульняў. Друкарскім спосабам вырабілі «пісьмо шчасця», у якім заклікаюць пералічыць на іх рахунак тысячу рублёў і накіраваць пісьмо яшчэ 22 адрасатам. Узамен абяцаюць шчасце і дабрабыт, а таксама 400 тысяч рублёў, калі пашанцуе. У канцы паслання, як і ў «святых пісьмах», адзначаецца, што пісьмо «павінна абысці ўвесь свет». Вось ужо праўда, што самы выгадны бізнес усё ж разлічаны на дурняў.

Святлана ЯСКЕВІЧ.
(РІД).

Мільянераў усё больш

На апошнім пасяджэнні савета Саюза прадпрымальнікаў Беларусі разглядаліся заявы 17 калектываў, якія пажадалі стаць членамі вышэйпамянёнага Саюза. Здаецца, няма ў гэтым нічога дзіўнага, калі не ўлічваць адну маленькую дэталь: членам Саюза прадпрымальнікаў Беларусі можна стаць толькі маючы не менш мільёна рублёў абаротных сродкаў і «стаж» работы ў бізнесе больш 3 гадоў. Дарэчы, зараз Саюз налічвае каля 150 пастаянных членаў.

КАЛІ ЎЖО БУДЗЕМ СКАРАЧАЦЦА?

«Беларускае войска—сучаснасць і будучыня»—пад такой назвай 25 верасня ў Мінску адбылася пашыраная соймавая канферэнцыя БНФ з удзелам дэмакратычных партый і арганізацый. Дастаткова сказаць, што акрамя дэпутатаў апазіцыі і членаў Сойму БНФ, прадстаўнікоў Беларускага згуртавання вайскоўцаў, АДПБ, БСП, НДПБ, БСД, на ёй таксама прысутнічалі госці з беларускай дыяспары ў Маскве і ЗША.

Адной з крыніц сродкаў для больш поўнай сацыяльнай абароны вайскоўцаў павінна стаць скарачэнне войска, найперш штабных работнікаў, а таксама пераход да найму цывільных медыкаў, фінансістаў—гаварылася на канферэнцыі.

Афіцэры БЗВ абвясцілі таксама аб стварэнні пры іх руху Камітэта па барацьбе з карупцыяй і Камісіі па вяртанню афіцэраў-беларусаў на Бацькаўшчыну.

Зміцер ЖДАНЮК.

ПРАДАВАЦЬ РАДЗІМУ ВЫГАДНА ЗА СКВ

40 тысяч рублёў за адзін ордэн Леніна? Дваццаць за ордэн Славы? Дзве сотні за рэдкія медалі? Фу, якая дробязь! Гандлююць, вядома, што зробіш, але цэн сапраўдных не ведаюць, «са столі» бяруць. Вось зводка сапраўдных амерыканскіх расцэнак на савецкую ваенную маёмасць (усё ў доларах ЗША):

Абмундзіраванне (парадны мундзір салдата тэрміновай службы)—35—150
Халодная зброя—150—250
Каскі і галаўныя ўборы—50
Вымпелы, сцягі і г.д.—10—200
Медалі—5—20
Ордэны—30—80.

Пры гэтым дададзена, што цэны на чырвонаармейскую атрыбутыку часоў Вялікай Айчыннай вайны ў сярэднім ў два разы вышэй за прыведзеныя тут.

РІД.

Інфармацыя для роздуму:

НЕДЗЯРЖАЎНЫЯ СТРУКТУРЫ

На долю недзяржаўных структур рэспублікі, у асноўным малых і сярэдніх прадпрыемстваў, сёння прыпадае каля 4 працэнтаў кошту асноўных вытворчых фондаў і прыблізна 7 працэнтаў выпускаемай прадукцыі. У гэтай сферы занята сёння каля 2 працэнтаў ад агульнай колькасці працуючых у рэспубліцы.

БЕЛАРУСЫ—НАЦЫЯ ПАЭТАЎ

Прэстыжная «Файнэншл таймс» змясціла артыкул пра тое, як у краінах СНД глядзяць серыял «Багатыя таксама плачуць». Аказваецца, пасля першых серый, калі Марыяна была яшчэ беднай, чуллівыя пенсіянеры СНД пасылалі ёй у Мексіку грашовыя пераводы. Гледачы літаральна завалілі лістамі «Астанкіна» і мексіканскае пасольства. А з Беларусі паступіла нават паэма на 24 старонках.

Андрэй КОРСАК,
БелаПАН.

ТАКІ ВОСЬ ДЫСБАЛАНС

Асаблівасцю попыту і прапановы рабочай сілы на рынку працы рэспублікі з'яўляецца тая тэндэнцыя, што калі ў адных рэгіёнах людзі не могуць працаўладкавацца па сваёй спецыяльнасці, то ў іншых спецыялістаў такога роду не хапае.

Паводле даных службы інфармацыі рэспубліканскага Цэнтра занятасці насельніцтва, такое становішча склалася па газаэлектразваршчыках, слесарах механазборачных работ, слесарах-рамонтніках. У Мінску на іх попыт адпаведна каля 200, 100 і 120 чалавек, а вось у Брэсцкай вобласці—лішак (таксама адпаведна каля 60, 50 і 80 чалавек). Швейным прадпрыемствам Віцебскай вобласці патрабуецца больш за 100 швачак-матарыстак, а вось у Брэсцкай і Мінскай абласцях больш за 150 работнікаў гэтай спецыяльнасці не могуць знайсці прымяненне сваёй кваліфікацыі. Мінскім прадпрыемствам патрабуецца больш за 70 электрамантажнікаў, каля 40—заводам Віцебскай вобласці, у той час як у Брэсцкай і Мінскай абласцях лішак рабочых гэтай спецыяльнасці складае адпаведна 70 і 40 чалавек.

НІГЕРЫЙСКІ ПРЫНЦ НЯХАЙ ЛЕПШ ЗОЙМЕЦЦА САФАРЫ

Як паведаміла агенцтва «Інтэрфакс», а потым і расійская праграма «Весці», наследны прынц Нігерыі Роўлінг звярнуўся ў Вярхоўны Савет Беларусі з просьбай прадаставіць яму магчымасць прайсці навучанне ў адной з мясцовых ваенных вучэбных устаноў. У сваім пасланні прынц запэўніў вышэйшы заканадаўчы орган Беларусі ў сваёй гатоўнасці са зброяй у руках, калі гэта спатрэбіцца, адстойваць незалежнасць і суверэнітэт рэспублікі ў радах яе Узброеных Сіл.

Як паведамілі ў парламенцкай камісіі па нацыянальнай бяспецы, Яго Вялікасці было прапанавана пачакаць з паступленнем у беларускае ваеннае вучылішча хаця б два гады, калі прынцу споўніцца 17 гадоў.

Вытворчасць ідзе навыперадкі з цэнамі

МІНСК. Паводле даных Мінгарстатупраўлення, у студзені—жніўні 1992 года ў сталіцы Беларусі павялічылася вытворчасць пральных машын на 3.324 штукі, электраміксераў — на 16.026, бытавых электрамясарубак — на 8.763, фотаапаратаў — на 14.459, электрасокавыціскалак — на 6.421, мэблі — на 70.321 тысячу рублёў.

Дзень дзеянняў па абароне беспрацоўных

Прэзідыум Савета Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі падтрымаў рашэнне выканкома Еўрапейскага Саюза беспрацоўных аб правядзенні 6 кастрычніка 1992 года Дня дзеянняў па абароне ад беспрацоўя. Яго мэта — прадэманстраваць салідарнасць з усімі грамадскімі сіламі і рухамі еўрапейскіх краін і краін СНД, што выступаюць у абарону людзей працы, прыцягнуць увагу ўрада, органаў мясцовай улады да пагрозы масавага беспрацоўя, давесці да работадаўцаў канкрэтныя прапановы па забеспячэнню занятасці насельніцтва.

СУПРАЦЬ РАДЫЯЦЫІ БУДЗЕМ ЗМАГАЦЦА РАЗАМ З ІЗРАІЛЕМ І РАСІЯЙ

Нядаўна ў Інстытуце цепла- і масаабмену АН Беларусі адбылося падпісанне дагавора аб стварэнні сумеснай расійска-беларуска-ізраільскай лабараторыі радыяцыйнай экалогіі. З гэтай мэтай інстытут наведаў прафесар універсітэта г. Бер-Шэва (Ізраіль) С. Розін. Госць таксама пабываў у Інстытуце радыяцыйнай медыцыны і Інстытуце радыяцыйных фізіка-хімічных праблем, дзе прайшло абмеркаванне магчымасцей сумесных даследаванняў.

60 ТЫСЯЧ—НЕ МЯЖА

БАРАНАВІЧЫ. Амаль 60 тысяч рублёў выйграў нядаўна жыхар горада М. у зале ігральных аўтаматаў Дома афіцэраў. Да гэтага, дарэчы, рэкордная сума складала 45 тысяч рублёў.

Паводле выказвання адміністрацыі Баранавіцкага аддзялення фірмы «Белатракцыён», 60 тысяч—не мяжа. Можна выйграць і ў тры—чатыры разы больш. Калі «пашанцуе», вядома.

КАНТРОЛЬНЫЯ ЦЫГАРЭТЫ НЕ ПРОЙДУЦЬ!

Як нам паведаміла Галоўнае ўпраўленне пагранічных войск РБ, пагранічным нарадам па дагляду транспартных сродкаў аддзялення пагранічнага кантролю Казловічы атрада пагранічнага кантролю Брэст затрымана кантрабандная партыя замежных цыгарэт на суму 10 мільёнаў 287 тысяч рублёў, схаваная ў паўпрычэпе аўтамашыны «Вольва», якая ішла транзітам з Балгарыі ў Германію.

Можа, біржа дапаможа?

На беспрэцэдэнтны крок у гісторыі беларускіх біржаў вырашыла пайсці Беларуская біржа нафтапрадуктаў і палімераў. Яна прыме непасрэдны ўдзел у стварэнні транснацыянальнай карпарацыі па здабычы і перапрацоўцы нафты з плануемым статутным капіталам не менш 1 мільярда рублёў.

Выхад на прамое супрацоўніцтва з нафтаздабываючымі рэгіёнамі Расіі дасць рэальны шанц у поўным аб'ёме загрузіць нафтаперапрацоўчыя магутнасці рэспублікі, пазбегнуць паліўнага крызісу.

РАСІЙСКІЯ БАНКІ—НЕ НАШ НАДЗЕЙНЫ ПАРТНЁР

Паводле даных Дзяржкамстата, штодзённа Беларусь выплачвае Расіі за пастаўляемыя ёю на парытэтных пачатках прадукцыю і сыравіну 1 мільярд рублёў. З расійскіх жа банкаў атрымліваем толькі 600 мільёнаў, што ставіць многія беларускія працоўныя калектывы ў вельмі цяжкія фінансавыя ўмовы. Ва ўрадзе нашай рэспублікі лічаць, што расійская банкаўская сістэма дагэтуль слаба кіруецца і гэта можа мець цяжкія вынікі як для саміх расіян, так і для іх партнёраў.

Выпуск «Розгаласа» рыхтавалі: Уладзімір Здановіч, Ігар Карней, Аляксандр Коктыш, Станіслаў Сулкоўскі, Ігар Шчучэнка.

Урад прымае меры супраць карупцыі

У маі — верасні г. г. урад Рэспублікі Беларусь ажыццявіў комплекс мер, накіраваных на спыненне злачыннасці, карупцыі, злоўжыванняў у структурах выканаўчай улады. Грунтоўна прааналізавана работа Міністэрства ўнутраных спраў, праведзены шырокія праверкі дзейнасці розных ведамстваў, дзяржаўных і камерцыйных арганізацый. Па выніках гэтай работы 24 верасня г. г. Савет Міністраў прыняў пастанову «Аб сур'ёзных недахопах у рабоце дзяржаўных і гаспадарчых органаў, службовых асоб па абароне эканамічных інтарэсаў рэспублікі», якая сёння публікуецца ў друку. У дакуменце вызначаны канкрэтныя меры эканамічнага і адміністрацыйна-прававога характару па стабілізацыі абстаноўкі ў рэспубліцы.

Уводзіцца дзяржаўная манаполія на гандаль алкагольнымі напіткамі, півам, тытунёвымі вырабамі. Забараняецца продаж на біржах цэнтралізавана размяркоўваемых рэсурсаў. Прадастаўляюцца дадатковыя правы работнікам праваахоўных органаў. У Вярхоўны Савет рэспублікі будуць унесены прапановы па ўдасканаленню дзеючых і прыняццю новых заканадаўчых актаў, што рэгулююць прававыя адносіны ў рэспубліцы.

Пастанову і выкладзеныя ў ёй меры Савет Міністраў разглядае толькі як першы этап у вялікай і цяжкай справе навядзення парадку, выкаранення негатыўных з'яў у грамадстве. Урад ясна ўсведамляе тое, што работа па забеспячэнню законнасці, правоў і свабод асобы з'яўляецца неад'емнай часткай будаўніцтва самастойнай дзяржаўнасці, умацавання незалежнасці Беларусі.

Актывізуецца дзейнасць дзяржаўнай падатковай службы.

Пры Савеце Міністраў рэспублікі ўтвораны Дэпартамент эканамічнага кантролю.

З мэтай забеспячэння бяспекі грамадзян Старшыня Савета Міністраў В. Ф. Кебіч даручыў Міністэрству абароны, МУС, КДБ арганізаваць у начны час сумеснае патруляванне ў гарадах і населеных пунктах, на дарогах і аўтастрадах. Плануецца ажыццяўленне шэрагу іншых мерапрыемстваў.

Савет Міністраў мае намер і далей няўхільна прытрымлівацца курсу на ўмацаванне парадку, рэфармаванне ўсіх сфер грамадскага жыцця, хутчэйшае пераадоленне трагічных для народа вынікаў разбурэння эканомікі былога СССР.

Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь

24 верасня 1992 г. № 588 г. Мінск

Аб сур'ёзных недахопах у рабоце дзяржаўных і гаспадарчых органаў, службовых асоб па абароне эканамічных інтарэсаў рэспублікі

Разгледзеўшы запіску Упраўлення грамадскай бяспекі і абароны, Упраўлення прамысловасці, міждзяржаўных сувязей і матэрыяльных рэсурсаў, Упраўлення знешнепалітычнай і знешнеэканамічнай дзейнасці, аддзела арганізацыйна-савецкай работы і мясцовага самакіравання Кіраўніцтва справамі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь, Камітэта дзяржаўнай бяспекі, Пракуратуры і Міністэрства ўнутраных спраў «Аб сур'ёзных недахопах у рабоце дзяржаўных і гаспадарчых органаў, службовых асоб па абароне эканамічных інтарэсаў рэспублікі», Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. За нізкі ўзровень кіраўніцтва дзейнасцю Дзяржаўнага камітэта па забеспячэнню нафтапрадуктамі, бескантрольнасць за выкананнем рашэнняў урада ў частцы вывазу нафтапрадуктаў за межы рэспублікі, пару-

(Заканчэнне на 3-й стар.).

Аміячнае воблака

Магутны выбух прагучаў 24 верасня ў 17 гадзін 05 хвілін на фабрыцы марожанага ў Брэсце. Тут адбыўся разрыў рэверса асноўнай ёмістасці з вадкім аміякам. У выніку аварыі тры тоны рэчыва хутка перайшлі з вадкага ў газападобны стан. На шчасце, не было моцнага ветру, і воблака паднялося ўверх, а не рассеялася на вялікай тэрыторыі. У лічаныя хвіліны была эвакуіравана другая змена рабочых прадпрыемства, аператыўна і зладжана спрацавалі работнікі міліцыі.

На месца аварыі адразу ж выехалі прадстаўнікі гарадской камісіі па надзвычайных сітуацыях на чале з намеснікам старшыні гарвыканкома Аляксеем Авечкіным.

Як паведаміў начальнік штаба Грамадзянскай абароны Уладзімір Бяссмертны, уцечка аміяку была спынена ў той жа дзень. Працягваецца нейтралізацыя забруджанай тэрыторыі. Што датычыць прычын выбуху, то, як стала вядома карэспандэнту БЕЛІНФАРМа з кампетэнтных крыніц у праваахоўных органах, паводле папярэдняй ацэнкі, аварыя не з'яўляецца чыімсьці злым намерам або актам сабатажу. Хутчэй за ўсё тут мае месца факт заводскага браку ў тэхналагічным абсталяванні.

Іван КУКСА.

У складаных умовах можа апынуцца Вярхоўны Савет,

выносячы на сесію праект Канстытуцыі

Што ёсць жорсткасць? Калі біць чалавека прасам — гэта, канешне, жорстка. А калі прас пакласці ў валёнак, і ўжо тады?..

Жартоўны прыклад, які крыху прагнаў стому, нарадзіўся амаль у канцы рабочага дня, пры абмеркаванні 26-га артыкула: «Ніхто не павінен падвяргацца катаванням, жорсткаму, бесчалавечаму або прыніжаючаму яго годнасць абыходжанню...». Гэта ў другім раздзеле праекта Асноўнага Закона, дзе гаворыцца пра ўзаемаадносіны асобы, грамадства і дзяржавы. Ці проста асобы і дзяржавы (без грамадства) — дэпутаты тут не вызначыліся. Пакінулі «на потым».

Кансультатыўны Савет парламента і Канстытуцыйная камісія досыць дружна дашліфоўвалі самы галоўны ва ўсе часы дакумент.

Але чым больш дашліфоўвалі, тым рабілася ясней, што работы тут — як на таку ў жніво: лапаціць ды лапаціць.

З раніцы «зачапіліся» за ўступ: «Мы, народ Рэспублікі Беларусь, зыходзячы з адказнасці за сучаснае і будучае рэспублікі...». Чаму «мы, народ...»? Канстытуцыю ж будзе прымаць Вярхоўны Савет. З другога боку — ён прадстаўляе інтарэсы нацыі, народ дэлегаваў свае правы яму, парламенту. Праект выносіўся на ўсенароднае абмеркаванне і паступіла больш за 15 тысяч прапаноў. Так што народ — сапраўдны аўтар Канстытуцыі.

І ўсё ж у гэтай формуле нешта замінала. Барыс Савіцкі прапануе рэдакцыю: «Мы, Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, дзейнічаючы ад імя выбраўшага нас народа...». Не згадзіўся Мікалай Крыжаноўскі: не трэба, мы і так маем права выступаць ад імя народа. Саюзнікі знайшліся і ў аднаго, і ў другога.

Пакінулі на разгляд сесіі.

Далей ішла фраза: «...аддаючы належнае пошукам справядлівага грамадскага ладу на старажытнай зямлі Беларусі, якія знайшлі адлюстраванне ў Статутах Вялікага княства Літоўскага, Рускага, Жамойцкага, Статутных граматах Беларускай Народнай Рэспублікі, Канстытуцыях Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі, а таксама ў Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце Рэспублікі Беларусь...».

І адразу пасыпаліся прапановы: зняць пра Жамойцкае і яму падобныя княствы, бо пабач ужо ёсць сказ пра шматвяковую гісторыю. Канстытуцыя — не падручнік.

А ў апанентаў (Анатоль Вярцінскі, Іосіф Юхо, Валянцін Голубеў) — свае довады. Людзі дрэнна ведаюць гісторыю. Яе спрабуюць прысвоіць суседнія дзяржавы. І потым — ужо ж дамовіліся, што выпрацоўваемы дакумент падсумоўвае дзейнасць усіх, без выключэння, гістарычных утварэнняў і палітычных сіл, што былі на Беларусі. Каб падкрэсліць гістарычныя карані нашай суверэннасці.

Прэамбулу «са скрыпам» прынялі, даручыўшы рабочай групе яшчэ раз узважыць прапановы.

Калі гаварыць пра чыста знешнія ўражанні, то абмеркаванне ішло досыць міралюбіва. Лаяльнасць, з якою ставіліся адзін да аднаго прадстаўнікі абедзвюх крайніх пазіцый у парламенце, парадавала. Дзякаваць Богу, навучыліся нарэшце спрачацца канструктыўна, цывілізавана. Але... але чаму да гэтага часу столькі няўзгодненасці па тэксту? У першай палове дня было так: практычна што ні артыкул, то «на дапрацоўку», «на вырашэнне сесіі», «рабочай групе прагледзець яшчэ раз».

У другой палове пайшло крыху раўней — не так «спатыкаліся» на фармуліроўках. Ці то раздзелы траляліся больш падрыхтаваныя, ці таму, што зала... напалову апусцела. Вось якая прыкрасць.

І паволі ў душы нарастала трывога. Варта вынесці праект Канстытуцыі ў такім выглядзе на разгляд сесіі, і сесія хутчэй за ўсё «забуксуе». Калі Канстытуцыйная камісія з вялікім актывам навукоўцаў-кансультантаў за два гады (!) не здолела разабрацца ва ўсіх тэрмінах, паняццях, прыйсці да паразумення хаця б па большасці артыкулаў (а іх ажно 170), то зрабіць гэта на сесіі амаль што немагчыма. Сесіі павінны быць прапанаваны ўзважаныя варыянты спрэчных артыкулаў, надрукаваныя побач адзін з адным, каб магчыма было параўноўваць і прымаць рашэнне, а не нешта няўцямнае, «з голасу». На слых законы не пішуцца. Асноўны — тым больш.

Нялёгкае абмеркаванне на Вярхоўным Савеце прадказваюць і народныя выбраннікі. Зыходзячы з вопыту, яны лічаць, што паўторыцца сённяшняя сітуацыя, калі зноў і зноў будуць вяртацца да адных і тых жа пастулатаў і кожны раз знаходзіць аргументы як «за», так і «супраць». Гэта значыць, кожны раз пачынаць з пачатку. Так што на сесіі ўсё пачнецца з «Мы, народ Рэспублікі Беларусь...» У такім разе ці ўдасца дакумент прыняць наогул? Некаторыя дэпутаты (а яны ведаюць, што гавораць) выказалі сумненне.

Цяпер уявіце сабе Вярхоўны Савет, які за два гады не змог распрацаваць і прыняць Асноўны Закон, маючы для гэтага не толькі перадумовы, але і ўсе магчымасці. Гэта можа стварыць для яго крызісную, амаль што тупіковую сітуацыю. Дык ці варта так «падстаўляць» уласны рэйцінг?

Да адкрыцця сесіі застаўся 21 дзень. Мала, канешне. Але дададзім сюды яшчэ і 21 ноч. З тым вопытам, які набыла Канстытуцыйная камісія за доўгія месяцы распрацоўкі Асноўнага Закона, за гэты час можна дасканала «давесці» праект.

Хто мы — бяз'ядзерная дзяржава ці зусім наадварот? У якой ступені мы гатовы праводзіць палітыку недалучэння? Наша маладая рэспубліка — унітарная? Яна хоча стварыць для ўсіх сваіх грамадзян роўныя магчымасці ці роўныя правы? Незалежнасць і федэрацыя — гэтыя паняцці ўзаемна выключаюць адно аднаго, ці іх можна прымірыць? Такіх «закавык» па тэксту Асноўнага Закона, вакол якіх у асноўным і ішлі дэбаты, набіраецца не адзін дзесятак.

Пытанні, пытанні, пытанні.. Не трэба пакідаць іх да сесіі. Не трэба рызыкаваць Канстытуцыяй.

Сёння Кансультатыўны Савет і Канстытуцыйная камісія прадоўжаць разгляд праекта.

Уладзімір ХІЛЬКЕВІЧ,
аглядальнік «Звязды».

ЭКАНАМІЧНЫ АГЛЯД

Каб навучыцца плаваць—трэба проста плаваць

Як можна цяпер спадзявацца, з хлебам мы будзем. Напэўна, многія ўжо ведаюць пра заключанае з Казахстанам пагадненне. Гэта, вядома ж, няблага. Але вось закавыка: не сесці б нам на адзін хлеб. Ці будзе да яго што-небудзь яшчэ? За хлеб жа трэба яшчэ і заплаціць, а выробленага ў рэспубліцы прадукту становіцца ўсё менш. Нягледзячы на дзяржаўны аптымізм адносна спраў у эканоміцы, які часам выяўляецца і грунтуецца ў асноўным на сцвярджэнні: у іншых куды горш...

Паводле паведамлення Дзяржкамстата рэспублікі аб выніках работы народнай гаспадаркі за 8 месяцаў, наша эканоміка па-ранейшаму на спадзе. У прыватнасці, выраблены нацыянальны даход, а гэта абагульняючы паказчык нашай работы, знізіўся супраць мінулага года на 15 працэнтаў, прычым тэмпы яго падзення нарастаюць.

Змяншаюцца аб'ёмы вытворчасці ў прамысловасці: калі ў першым квартале падзенне склала 10,2 працэнта, у другім — 13,2, то ў ліпені-жніўні — 21,7. Увогуле, падобнага «прагрэсу» і трэба было чакаць. Многія прадпрыемствы працавалі напаўсілы: на іх замест таго, каб паклапаціцца наконт далейшага лёсу, наконт выжывання ўвогуле, палічылі за лепшае адправіць людзей на свайго роду летнія канікулы, якія, між іншым, дзе-нідзе працягваюцца і зараз. Ды яшчэ з частковай аплатай, хоць сродкаў за гэты час не зароблена. Адкуль яны? Даволі рытарычнае пытанне для нашай рэчаіснасці з яе моцнымі каранямі ўтрыманства...

Найбольшае зніжэнне вытворчасці — у нафтаперапрацоўчай прамысловасці — амаль на 42 працэнты, што, дарэчы, даволі наглядна пацвярджаецца і чэргамі ля бензакалонак (а па вядомай прычыне гэтыя чэргі ў апошнія дні сталі яшчэ больш даўжэзнымі), нафтахімічнай — на 22,6, электратэхнічнай — 31,6, прыборабудаванні — 19,1... Прычым, звернем увагу: падзенне аб'ёмаў адбываецца не толькі з-за рэзкага зніжэння паставак прывазных рэсурсаў, напрыклад, нафты, але і з-за змяншэння заказаў на вырабляемую прадукцыю па прычыне рэзкага росту цэн на яе (датычыцца тэхнікі і абсталявання).

Зноў жа пытанне: няма заказаў — значыць, няма і прыбытку, як жыць?

— Ды не — з прыбыткам якраз усё ў норме. Больш таго, нават пры зніжэнні аб'ёмаў ён няўхільна расце. За студзень — ліпень у цэлым па прамысловасці вырас ажно ў 9 разоў. Значыць, усё выдатна: і менш працуем, і лепш жывём? Тлумачыцца ўсё проста: хоць і колькасць заказаў памяншаецца, і людзі на «канікулах», але новая, непараўнальная з ранейшай цана не толькі пакрывае недастаючы вал, а нават нябачанымі тэмпамі накручвае яго. І той жа прыбытак — таксама. Аднак хто ж у такім выпадку страчвае, рэальнага ж, таварнага прыросту нашага агульнага, з дазволу сказаць, багацця няма?

Усе мы. І тыя ж прадпрыемствы з іх, па сутнасці, прывідным, уяўным прыбыткам, які ў любога вытворцы тут жа абясцэньваецца на фоне няўхільнага росту цэн у іншых, бо ніхто не хоча заставацца ў дурнях, усе накручваюць цану. А ў цэлым усе мы разам дружна коцімся да поўнага збяднення.

Аднак няўжо гэта і ёсць той самы хвалёны рынак, да якога заклікалі? Ды не, рынку няма. Свабодная цана яшчэ не азначае ўсталявання свабоднага рынку — пры ўсім тым, калі не захоўваюцца, а то і яўна ігнаруюцца, парушаюцца іншыя важныя правілы рыначнай гульні. Больш таго, адпусціўшы на волю цэны і пакінуўшы амаль у нязменным стане ўсе іншыя метады ўздзеяння на эканоміку, камандна-адміністрацыйная сістэма набыла такім чынам яшчэ менш прывабны выгляд, яшчэ больш адвярнулася ад спажыўца, пра якога і належыць клапаціцца, а не пра вытворцу. Менавіта вытворцу ішлі і ідуць маштабныя крэдытныя і бюджэтныя ўліванні, менавіта для яго ўстанаўліваюцца льготныя ссудныя працэнты, якія да таго ж бярэ на сябе дзяржава, даруюцца велізарныя даўгі. Пра шматмільярднае фінансавае падсілкоўванне прадпрыемстваў, якое зроблена вясной сёлетняга года і якому, між іншым (будзем мець на ўвазе), мы ў асноўным і абавязаны тымі ж цэнамі, гаварылася ўжо, але вось чарговая падобная ж навіна: чарговае паведамленне пра чарговае спісанне даўгоў, што прамільгнула нядаўна ў прэсе. Праўда, пры ўдакладненні высветлілася, што спісанне яшчэ мае адбыцца і, магчыма, не будзе зацверджана. Магчыма, і так, аднак вылучым галоўнае: банкрутаў у нас не хочуць пакідаць у бядзе. А ўвогуле, дзіўна, парадаксальна атрымліваецца: па сутнасці мы ўсёй грамадой праз бюджэт пазычылі некаму сродкі, прафінансавалі выпуск нейкай прадукцыі, а цяпер нам кажуць: прабачце, не можам вярнуць, а разам з тым заломліваюць для нас так званую свабодную цану. За гэту, падкрэслю, па сутнасці намі прафінансаваную прадукцыю. Двойчы купляем адну і тую рэч, двойчы плацім! Ну хіба магчымыя такія парадоксы ў «іх», да каго

(Заканчэнне на 3-й стар.).

Маладое пакаленне вырве нас з абдымкаў экалагічнага крызісу. Калі паспее

Усяго толькі дзесяць гадоў таму назад наша экалагічнае становішча аб'яўлялася «самым лепшым у свеце», а ўсе праблемы існавалі там, «за бугром». Сёння, калі шырокай грамадскасці больш-менш вядомы сапраўдныя звесткі аб стане навакольнага асяроддзя, у рэспубліцы пануючым сярод насельніцтва зрабіўся настрой немагчымасці выхаду з цяжкага экалагічнага крызісу.

ПУНКТ ПОГЛЯДУ

Становішча сапраўды надзвычай складанае. Больш чым пятая частка ворыўных зямель забруджана радыенуклідамі, згодна з афіцыяльнымі данымі, прыкладна на 40 працэнтах глебы назіраюцца працэсы эрозіі. Акрамя таго, на адлегласці да ста метраў ад аўтамагістраляў забруджванне свінцом перавышае гранічна дапушчальныя ўзроўні (ГДУ). І амаль дваццаць гадоў у Беларусі палі апрацоўваюцца моцнадзеючымі пестыцыдамі, якія доўга захоўваюцца ў глебе. Іх знаходзяць на ўсёй тэрыторыі рэспублікі, але дакладных і падрабязных карт забруджвання няма. У выніку розная атрута з ежай трапляе ў наш арганізм.

Не лепш і з пітной вадой. Выбарачныя даследаванні, праведзеныя навукоўцамі Інстытута геахіміі Акадэміі навук і Белдзяржуніверсітэта, паказалі, што ўзровень нітратаў у 60 працэнтах калодзежаў перавышае ГДУ, а рэгіструюцца яны амаль у 95 працэнтах выпадкаў. Здарылася гэта з-за некантралюемага ўнясення ў глебу мінеральных угнаенняў і будаўніцтва буйных жывёлагадоўчых комплексаў.

Практычна не засталося спелых здаровых лясоў... Увогуле можна сказаць, што Беларусь губляе асноўныя рэсурсы, такія, як вада, глеба, лясы, здароўе сваіх людзей. Сапраўды, ці ёсць выйсце?

Калі пазнаёміцца з вопытам нашых не вельмі далёкіх суседзяў з Галандыі, Даніі і скандынаўскіх краін, то можна ўбачыць, што добрае экалагічнае становішча надзіва выдатна спалучаецца з высокім узроўнем развіцця прамысловасці і сельскай гаспадаркі. Упэўніўся ў гэтым на свае вочы. Але ж на пачатку стагоддзя многім сялянам і нашай краіны было добра знаёма экалагічна збалансаванае земляробства. Так што ўласны вопыт таксама ёсць, варта пра яго толькі ўспомніць.

Вялікая колькасць прыродаахоўных праблем абудзіла пэўную актыўнасць дзяржаўных устаноў, прывяла да ўзнікнення экалагічных грамадскіх арганізацый. Усе яны распрацоўваюць уласныя праграмы паляпшэння становішча, аднак пазітыўных зрухаў пакуль няма. Гэта ўвогуле і не дзіўна, бо ў тых праграмах спрабуюць узяцца за вырашэнне ўсіх праблем адначасова. Не суадносячы сродкі неабходныя і наяўныя. Вось адкуль нізкая выніковасць прыродаахоўнай дзейнасці і апатыя ў грамадстве да гэтай дзейнасці.

Аднак, калі выкарыстаць нават законы фармальнай логікі, то можна спадзявацца, што працаздольная праграма будзе усё ж створана. І шлях да канчатковай мэты будзе раздзелены на пэўныя этапы такім чынам, каб выкананне кожнага папярэдняга стварала ўмовы для ажыццяўлення наступнага.

Перш за ўсё неабходна, каб людзі добра ведалі разбуральныя вынікі сваёй сучаснай дзейнасці і шляхі ашчаднага прыродакарыстання. Дзеля гэтага трэба стварыць сістэмы экалагічнай інфармацыі і экалагічнай адукацыі. Да 1992 года накапілася столькі разнастайнай інфармацыі, што паўстае пытанне аб яе сістэматызацыі. І ўжо на гэтай аснове зможам наладжваць экалагічную адукацыю. Бо будзе вядома, на якія праблемы трэба ў першую чаргу звяртаць увагу. З'яўленне ўслед за гэтым людзей экалагічна мыслячых, маючых пэўныя веды дасць магчымасць напачатку спыніць дзяржаўны вандалізм, тую «гаспадарчую» дзейнасць, якая не ставарае амаль ніякіх тавараў і паслуг, але патрабуе вялікай колькасці прыродных рэсурсаў. Як у выпадках з будаўніцтвам заводаў па вытворчасці кармоў з нафты ці бетанавання берагоў Свіслачы ў Мінску. За грошы, выдзеленыя... на прыродаахоўныя мэты.

Добра наладжаныя інфармаванне і адукацыя будуць падштурхоўваць да тэхнічнага пераўзбраення буйных прадпрыемстваў, якія з'яўляюцца асноўнымі разбуральнікамі прыроды ў рэспубліцы. Але, відаць, не абыдземся без стымулявання пераходу прадпрыемстваў да экалагічна чыстых тэхналогій — праз значнае павышэнне штрафаў і платы за рэсурсы, а таксама праз выдзяленне льготных крэдытаў для ўкаранення такіх тэхналогій.

Калі ўзровень ціску на прыроду пачне памяншацца, створацца добрыя псіхалагічныя ўмовы для спынення разбурэння прыроды асобнымі грамадзянамі — шляхам актыўнай агітацыі і зноў жа выкарыстання штрафаў. Адначасова можа быць пачата палітыка ўздзеяння на спажыўца праз дадатковыя падаткі і падатковыя льготы за набыццё тых тавараў, пры вытворчасці якіх прыродзе наносіцца найменшая шкода.

Як бачыце, выкрышталізоўваецца цэлая стратэгія. І калі з ёю згадзіцца, то паўстае пытанне: хто павінен усім гэтым займацца? Для нас можа быць карысным вопыт заходнееўрапейскіх краін, дзе пашыраны «зялёны» рух. Яго ўдзельнікам можа лічыць сябе толькі той, хто працуе над пэўным прыродаахоўным праектам. Звычайна такія канкрэтныя праекты ажыццяўляюць невялічкія групы — ад 7 да 15 чалавек. Кожная каардынуе сваю работу з іншымі. Калі група дасягае пэўных вынікаў, яна звяртаецца ў дзяржаўныя ўстановы аб адкрыцці фінансавання праекта.

Такая сістэма паказала сваю надзвычай высокую эфектыўнасць. Такім чынам таму, хто жадае нешта зрабіць для паляпшэння стану навакольнага асяроддзя, можна параіць сабраць вакол сябе невялікую групу аднадумцаў, паставіць перад сабой задачу і пачаць метадычную работу па яе ажыццяўленню.

Дарэчы, у Мінску ўжо існуе экалагічны клуб, які працуе над некалькімі канкрэтнымі праектамі. Прыведзеныя вышэй прапановы па выхаду з экалагічнага крызісу якраз і з'яўляюцца адным з вынікаў работы клуба. Сваім галоўным напрамкам дзейнасці на бліжэйшы год мы лічым стварэнне інфармацыйнага забеспячэння для сістэмы экалагічнай адукацыі.

Саму экалагічную адукацыю ўяўляецца мэтазгодным падзяліць на тры этапы, кожнаму з якіх адпавядае свой змест і свая методыка выкладання.

Першы этап адносіцца да ўзросту ад аднаго года да дзесяці і ставіць сваёй мэтай навучыць дзіця так паводзіць сябе ў прыродзе, каб не наносіць шкоды сабе і ёй. З дзесяці да пятнаццаці гадоў мэтазгодна навучыць школьніка ашчаднаму прыродакарыстанню. І нарэшце, пачынаючы прыкладна з 15 гадоў, можна вучыць юнакоў і дзяўчат, а заадно і дарослых, аналізу складаных сітуацый, прыцягваць іх да вырашэння сапраўдных экалагічных праблем.

Моладзь — найбольш перспектыўная частка грамадства. І калі навучыць яе, як арганізоўваць сумесную працу, то можна спадзявацца, што з цягам часу яна здолее знайсці эфектыўнае выйсце з экалагічнага крызісу. Але ці варта дарослым сядзець і проста чакаць добрых перамен, склаўшы рукі? Можна і не дачакацца.

Я. ЦЕРАХАЎ,
дырэктар Лошыцкага садова-паркавага комплексу.

У лес па... смерць?

ГРЫБНАЯ ЛІХАМАНКА З ЛЯТАЛЬНЫМ ВЫНІКАМ

По традыцыі кожны год з надыходам восені, нашы і без таго ледзь жывыя лясы падвяргаюцца масіраванай атацы двухногай саранчы ў чалавечым аблічча, якая ва ўмовах найжорсткай канкурэнцыі спяшаецца ўнесці пасільны ўклад ва ўсеагульную справу рабавання адзінай на сённяшні дзень непрыватызаванай лясной кладоўкі. Шчыльнымі радамі так ідуць грыбнікі, спрытна сартуючы не надта багатыя трафеі — на супчык, на сушку, на засолку... Прынамсі, так было заўсёды. Сённяшні зборшчык «ураджаю» падоўгу сядзіць над адшуканым грыбам, прыглядаецца, прынюхваецца, пакутліва раздумваючы: а раптам не пашанцуе?

Так, пакрысе, усе нашы ўнутраныя катаклізмы пераносяцца на нашу флору і фауну. І сёння ўжо даволі небяспечна мець справу нават з тым, чаго апасаешся менш за ўсё. Чорны гумар, але задача грыбнікоў аблегчылася: зараз, па ўсім відаць, у адзін кошык смела можна кідаць і мухаморы, і падасінавікі, і бледную паганку. Увогуле, якая розніца, ад чаго атруціцца? Прынамсі, сухія лічбы статыстыкі малююць даволі страшную карціну. З пачатку грыбной ліхаманкі на тэрыторыі краін СНД у выніку атручэння грыбамі ўжо хварэла больш за 250 чалавек (афіцыяльна зарэгістраваныя). У 36 выпадках не ўдалося пазбегнуць лятальнага выніку. Напэўна, усе ведаюць пра жнівеньскую эпідэмію ў Варонежскай вобласці Расіі, дзе літаральна за некалькі дзён развіталіся з жыццём 23 чалавекі. На шчасце, у Беларусі смяротных выпадкаў няма, хоць цяжкія атручэнні нярэдкія.

4 верасня ў Маладзечанскім раёне атруціліся грыбамі 10 асоб кітайскай нацыянальнасці, трое з якіх і зараз у вельмі цяжкім стане.

10 верасня ў Бярэзінскім раёне грыбная атрута напаткала цэлую сям'ю грыбнікоў. Пяць чалавек, у тым ліку двое дзяцей, моцна захварэлі.

16 верасня ў Смаргонскім раёне жанчына атруцілася варанымі апенькамі. Да гэтага часу жанчына паражоная сутаргамі, знаходзіцца ў рэанімацыі.

Лагічна напрошваецца пытанне: а ці разумна наогул адпраўляцца за гэтым, на сённяшні дзень сумніцельным дарам прыроды, калі сам апасаешся, што грыбны ваяж можа быць апошнім у тваім жыцці (вядома, утрыруючы сітуацыю — **І. К., С. С.**) Але з такім пытаннем лепш за ўсё звярнуцца да спецыяліста, што мы і зрабілі, адчыніўшы дзверы мінскай гарадской санітарна - эпідэміялагічнай станцыі.

Урач па гігіене харчавання Марыя Навічкова не стала адназначна адказваць на пытанне, але пэўныя парады з яе боку, трэба думаць, будуць якраз дарэчы і ўнясуць пэўную яснасць у даволі дзіўную і заблытаную сітуацыю.

— Прычыны атручэння ў большасці сваёй да гэтага часу застаюцца нявысветленымі. Сімптомы нагадваюць атручэнне таксінам бледнай паганкі. Вядома, было б наіўна думаць, што людзі раптам згубілі сваю «грыбную кваліфікацыю» і перайшлі на нарыхтоўку мухамораў і паганак. Да таго ж, пацярпеўшыя называюць добра вядомыя грыбы, ад якіх, як аказалася, можна чакаць усяго.

Хіт-парад па колькасці зарэгістраваных атручэнняў на сённяшні дзень выглядае наступным чынам: маслякі, сыраежкі, падбярозавікі і шампіньёны. Трэба адзначыць, што па знешняму выгляду грыбы зусім дабраякасныя і наўрад ці могуць у некага выклікаць апасенне. І толькі метадам лабараторных даследаванняў у адным выпадку з дзесяці фіксуецца павышанае ўтрыманне солей цяжкіх металаў і пестыцыдаў.

Адной з прычын, па якой грыбы набылі зусім не ўласцівыя ім якасці, санітарна-эпідэміялагічная служба лічыць сёлетняе надзвычай гарачае лета з мінімумам ападкаў. Падобныя кліматычныя ўмовы ў пэўнай меры спрыяюць назапашванню таксічных рэчываў. Данае сцвярджэнне хоць і небясспрэчнае, падмацоўваецца ўсё ж супастаўленнем фактаў, праверaных часам. Напрыклад, у краінах з сухім гарачым надвор'ем белы грыб спрадвеку лічыцца неядомым. Магчыма, у выніку беспрэцэдэнтнага гарачага лета—92 і нашы грыбы набылі таксічныя ўласцівасці паўднёвых «сваякоў». Адказаць на гэта пытанне ў хуткім часе бяруцца вучоныя, якія зараз працуюць над тлумачэннем «хамелеонскіх» здольнасцей грыбоў нашых лясоў.

Але ад слоў — да справы. Вось некаторыя парады, якія дае Марыя Навічкова.

Найперш, санэпідслужба ў гэтым годзе рэкамендуе калі не поўнасцю адмовіцца ад збору грыбоў (вядома, даволі цяжка ў разгар сезона не наведваць лес), то хоць бы звесці яго да мінімуму. Калі ж вы ўсё-такі сабраліся ў лес, то трэба памятаць старыя, як свет, ісціны. Па-першае, збіраць трэба толькі тыя грыбы, якія добра ведаеце і ўпэўнены ў іх дабраякаснасці. Эксперыменты ні да чаго добрага не прывядуць.

З 200 відаў ядомых грыбоў на Беларусі ў ежу выкарыстоўваюць толькі некалькі дзесяткаў.

Па-другое, не варта даваць грыбы дзецям, бо апошнія найбольш успрымальныя да шкодных для арганізма таксічных рэчываў, якія могуць утрымлівацца не толькі ў сабраных грыбах, але і з'явіцца пры няправільнай цеплавой іх апрацоўцы. Наступны, вельмі немалаважны момант. Грыбы пры захоўванні на паветры таксама набываюць таксічныя ўласцівасці (і ўжо толькі па вашай віне), таму, калі вы не паспяваеце іх адразу перапрацаваць, заліце вадой. Грыбы вады не баяцца. Не ведаю, ці трэба яшчэ раз гаварыць пра мыццё з частай зменай вады. Для марынавання неабходна адбіраць толькі маладыя і моцныя грыбочкі. Калі вы збіраецеся грыбы загатаваць, трэба не менш двух разоў зліць ваду пасля закіпання і толькі потым можна грыбы смажыць ці марынаваць. Ні ў якім разе не рэкамендуецца змешваць пры варцы розныя віды грыбоў.

Не імкніцеся грыбы герметычна закрываць. Перад ужываннем грыбы з закатаных шклянак неабходна перакіпяціць, бо пры кіпячэнні нейтралізуецца (разбураецца) таксін батулізму.

Не рэкамендуецца выкарыстоўваць у ежу старыя грыбы, нават калі гэта белыя, лісічкі, падасінавікі, падбярозавікі і г. д., бо пры старэнні яны назапашваюць шмат шкодных рэчаў.

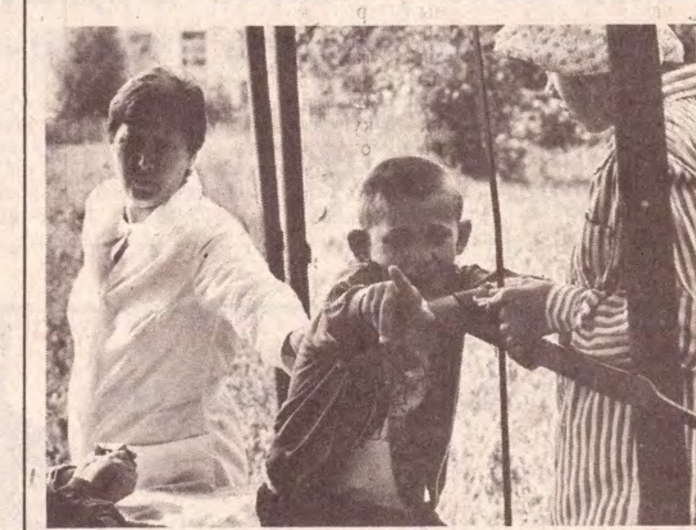
Варта яшчэ сказаць, што ў грыбах, якія дастаўляюцца на даследаванне ў санэпідстанцыю, да гэтага часу рэгіструецца павышанае ўтрыманне радыенуклідаў. Таму сабраныя вамі грыбы зусім не лішне было б праверыць у радыеметрычных лабараторыях.

Вось такія парады паступілі з боку спецыяліста. Калі вы будзеце іх няўхільна прытрымлівацца, нам застаецца толькі пажадаць вам прыемнага апетыту.

Дарэчы, па ініцыятыве Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь ва ўсіх гарадскіх і раённых аддзелах аховы здароўя рэспублікі былі праведзены нарады, прысвечаныя атручэнню грыбамі. На іх медыкам дадзены адпаведныя ўказанні. Будзем чакаць пазітыўных зрухаў.

Ігар КАРНЕЙ,
Станіслаў СУЛКОЎСКІ.

ПОГЛЯД НА ПРАБЛЕМУ

Ці не лепш папярэдзіць?

У цывілізаваных краінах з'яўленне на свет такіх дзяцей проста не дапускаюць. Прыборы, якія даюць магчымасць ужо ў першыя месяцы цяжарнасці вызначыць, ці здаровае будучае дзіця, з'явіліся і ў нас. Але ці то па прычыне недастатковай інфармаванасці, ці то спадзеючыся на «а можа», жанчыны, якія рыхтуюцца стаць маці, не так часта, як належала б, абследуюцца на навейшай апаратуры. І як вынік — з'яўленне на свет непаўнацэнных дзяцей.

У гомельскім Доме дзіцяці колькасць груп для такіх дзяцей за апошнія гады вырасла з двух да трынаццаці. З часам падросшыя дзеці пераводзяцца ў дзіцячы дом для разумова адсталых дзяцей у Журавічы. З трохсот яго жыхароў толькі крыху больш трыццаці так званыя «ўмоўна навучаемыя» — тыя, што да пятнаццаці гадоў у стане навучыцца лічыць да дзесяці ды засвоіць літары алфавіта. Трэць жа дзяцей—наогул ляжачыя, якім патрэбен пастаянны догляд.

Медперсаналу не пад сілу ўдзяляць кожнаму дзіцяці належную ўвагу. Працуюць жа тут у большасці людзі старога ўзросту. Маладыя ж спецыялісты не хочуць брацца за гэтую няўдзячную работу.

Дэфіцытныя лекі, адзенне, абслугоўванне, зарплата супрацоўнікам — у кругленькую суму для дзяржавы выліваецца ўтрыманне кожнага непаўнацэннага дзіцяці, а пазней — і дарослага ў псіхіятрычных бальніцах. Акрамя матэрыяльнай ёсць у гэтай праблемы і маральны бок: пакуты маці і бацькоў.

Дык ці не прасцей гэта папярэдзіць?..

Сяргей ХАЛАДЗІЛІН,
кар. БЕЛІНФАРМ.

Добры доктар Айбаліт як кітайскі гуманіст

ЗОНА АСАБЛІВАЙ УВАГІ

У рэспубліканскім дыспансеры НДІ радыяцыйнай медыцыны працуе група кітайскіх урачоў. Паўгода яны будуць назіраць хворых дзяцей і дарослых, прыехаўшых з забруджаных радыяцыяй раёнаў.

Наколькі патрэбна нам зараз любая дапамога — лічыце самі: сярод насельніцтва кантралюемых раёнаў колькасць захворванняў сардэчна-сасудзістай сістэмы павялічылася ў паўтара разы, страўнікава-кішачнага тракту — у паўтара-два разы. Вельмі церпяць нервовая сістэма і органы дыхання. Да двухтысячнага года чакаецца рост анказахворванняў сярод чарнобыльцаў. Нават у Мінску за гэты год іх колькасць павялічылася ў два разы ў параўнанні з мінулым.

Галоўны ўрач дыспансера Валерый Аляксандравіч Ржэуцкі гаворыць: для таго, каб усе, каму неабходна дапамога, атрымалі яе, урачам даводзіцца вытрымліваць вялікія нагрузкі. Прымаюць амаль па трыста чалавек у змену (норма наведвальнікаў за ўвесь працоўны дзень).

Кітайскія спецыялісты радыяцыйнай медыцыны акрамя сваіх ведаў прывезлі медыцынскае абсталяванне, гамавылічальны прыбор, набор лекавых траў, пілюлі. Паўгода працы ў Мінску будуць поўнасцю аплачаны кіраўніцтвам Кітайскай Народнай Рэспублікі.

Прафесар Лі Суюнь, з якою я сустрэлася ў час прыёму дзвюх брагінскіх дзяўчынак. на даволі зразумелай рускай мове прапанавала іх маме рэцэпт, акуратна напісаны іерогліфамі. Потым згадзілася расказаць аб рабоце іх групы ў Мінску.

— На чым заснаваны вашы метады ўплыву на хворага чалавека?

— Мы лечым сваімі традыцыйнымі кітайскімі метадамі. Мы прывезлі сюды гатовыя прэпараты, таблеткі, капсулы, пілюлі — усяго 105 відаў. Адначасова прымяняем натуральныя лекавыя травы 222 відаў. Назначаем таксама іголкарэфлексатэрапію.

— Ці могуць беларускія медыкі авалодаць гэтымі метадамі работы з хворымі?

— Канешне, могуць. Калі хто жадае вучыцца, няхай звяртаецца да нас. Па пагадненню паміж кіраўніцтвам Кітайскай Народнай Рэспублікі і Беларусі, мы гатовы прымаць па пяць урачоў вучыцца іголкатэрапіі ў Кітаі. І ўсё гэта бясплатна.

— Ці былі ў вашай практыцы прыклады работы з людзьмі такога ж узроўню паражонасці і наколькі эфектыўнай была ваша дапамога?

— Мы ўпершыню сутыкнуліся з такім становішчам, якое склалася на Беларусі. Узровень забруджанасці тут значна вышэй, чым у Расіі ці на Украіне Але захворванні насельніцтва зараз выкліканы не непасрэдным дзеяннем радыяцыйнага фону, а хутчэй комплексам прычын: псіхалагічнымі ўмовамі жыцця, хімічным фактарам і, безумоўна, чысцінёй ужываемых прадуктаў харчавання. А калі гаварыць аб эфектыўнасці лекаў, то трэба адзначыць, што традыцыйная кітайская медыцына існуе некалькі тысяч гадоў. За гэты час пацвердзілася эфектыўнасць нашых методык лячэння многіх захворванняў, у даным выпадку — выкліканых радыяцыяй змен у розных сістэмах чалавечага арганізма.

— Магчыма, ёсць нейкія канкрэтныя рэцэпты таго, як выводзіць радыенукліды з чалавечага арганізма?

— Такія сродкі ў Кітаі існуюць. Але мы іх не прывезлі. І яшчэ вядзецца пошук новых.

— Радыяцыя перш-наперш падрывае імунную сістэму. Вірус СНІДу таксама дзейнічае на імунітэт. Калі вы спрабуеце лячыць традыцыйнымі кітайскімі метадамі захворванні, выкліканыя радыяцыяй, магчыма, гэтыя спосабы маглі б быць карыснымі і ў барацьбе з «чумой XX стагоддзя»?

— Дакладна я не ведаю, але мы чулі, што такія даследаванні ў нас таксама вядуцца.

— Ці можа любы чалавек стаць лекарам самога сябе?

— Так, многае залежыць ад стану чалавека, як ён сам сябе настроіць. А я магу параіць адно: людзі не павінны пужацца існуючага становішча. Псіхалагічна гэта вельмі дрэнна дзейнічае на агульны стан арганізма, зніжаецца здольнасць унутранай абароны. Арганізм павінен падтрымліваць сваю імунную сістэму, перш-наперш псіхалагічна.

— Вы працуеце тут каля месяца, ці ёсць ужо нейкія станоўчыя вынікі дзеяння вашых лекаў?

— Так, ужо сякія-такія вынікі ёсць. У некаторых пасля іголкарэфлексатэрапіі стан паляпшаецца. У каго выпадалі валасы, пасля прыняцця лекаў гэты працэс спыняецца. Таксама пацыенты пасля аперацыі пухлін адчуваюць сябе значна лепш, калі ўжываюць прапанаваныя намі лекі. Ёсць у некаторых паляпшэнні ў рабоце органаў стрававання. Але ўсе вынікі можна будзе падвесці толькі праз паўгода.

Запісала Ларыса ЦІМОШЫК.

НАСТАЎНІК І ЧАС: ВЕЧНЫЯ ІСЦІНЫ

РАТУЙЦЕ НАШЫ ДУШЫ!

Як нам выкарабкацца з бездані бездухоўнасці?

Мы ўжо прызвычаіліся да таго, што ў жніўні заўсёды падымаецца хваля надзвычайнай увагі да праблем школы, па нарастаючай ідуць размовы аб высокай ролі настаўніка ў грамадстве. І паралельна, канешне, прэтэнзіі-нараканні на школу: таго не дала, гэтаму не навучыла...

А сёлета — заўважылі? — раптам неяк ўсё сціхла. Зразумелі, што ў час нягоды і агульнай дэпрэсіі патрабаваць нечага асаблівага ад настаўніка — чарговая ілюзія, бо ўсе мы — дзеці адной эпохі, а настаўнік, можа, больш чым хто іншы адчувае маральны дыскамфорт... Дык хіба ў стане ён паказаць вучню святло, да якога варта імкнуцца, — калі не бачаць гэтага святла палітыкі, калі згубілі яго многія пісьменнікі, філосафы?..

У тым, што мы ёсць цяпер як нацыя і грамадзяне, найпершая заслуга настаўнікаў,— пісаў Васіль Быкаў у аповесці «Абеліск». Мне здаецца, і зараз уся надзея на настаўніка, для якога педагогіка не проста прафесія — Служэнне, Місія. На пачатку новага навучальнага года з усімі сумненнямі і трывогамі я прыйшла да сваёй настаўніцы, Антаніны Яўгенаўны Рак. Мінулі гады пасля заканчэння школы, але многія былыя вучні— цяпер ужо дарослыя мужчыны і жанчыны, самі бацькі — у цяжкую хвіліну звяртаюцца да яе і зараз. Настаўніца ад Бога: яна абуджала «пачуцці добрыя» ў самых безнадзейных хуліганаў, запальвала ў дзіцячых душах святло, якога так не хапае ўсім нам сёння. Яе цяперашнім вучням можна толькі пазайздросціць...

— Антаніна Яўгенаўна, чаму ўсё-такі «жоўты д'ябал» так хутка акупіраваў дзіцячыя душы?

— Не без дапамогі сродкаў масавай інфармацыі! Толькі цяпер, напэўна, мы і ўсвядомілі, чаму журналістыку называюць «чацвёртай уладай»... Паглядзі, з усіх бакоў наступае рэклама: запрашаюцца «господа с прекрасными дамами» — і залпы шампанскага, і па-купецку вальяжны звон хрустальных бакалаў... Што ты з сябе ўяўляеш як асоба— няважна, абы кашалёк быў тоўсты... А дзеці хочуць усяго — і адразу. Не жадаюць чакаць: нагледзеліся, як усё жыццё чакалі іх бацькі. Яны хочуць быць дзелавымі, багатымі — гэта так прэстыжна! А беднасць — загана. І тым не менш не трэба ўсіх падводзіць пад адну рысу — вучні розныя.

— Вы маглі б апынуцца на месцы настаўніцы з фільма Эльдара Разанава «Дарагая Алена Сяргееўна»?

— Цяжка ўявіць маіх вучняў такімі. Хаця, канешне, ёсць падлеткі, для якіх мэта апраўдвае любыя сродкі. На жаль...

— Цынізм увайшоў у псіхалогію нашага грамадства. Вы, настаўніца літаратуры, не адчуваеце няёмкасці, калі гаворыце пра доўг, вернасць, ідэалы? Не адчуваеце сябе «белай варонай»?

— Не. Пытанне ў тым, гаворыць настаўнік праўду вучням, ці не. Сваю праўду, не чужую...

— Школьнікі цяпер больш заклапочаны пытаннямі сексу, а не праблемамі сэнсу жыцця...

— Але вось парадокс: секс у нас ёсць, а кахання няма. Сваю задачу я бачу ў тым, каб з дапамогаю літаратуры навучыць моладзь кахаць, выхаваць культуру пачуццяў. Я ніколі не абмінала сцэн кахання ў літаратуры. Іншая справа — **як** я іх падам, **на што** звярну ўвагу ў «пікантнай» сітуацыі. На тое, што ў пакой да Веры Паўлаўны стукаюць, перш чым увайсці. На тое, як Анатоль Курагін пацалаваў Наташу і што яна пры гэтым адчула — рух маладосці і жыцця, гэта было яе першае каханне. А тут яшчэ Андрэя Балконскага побач не аказалася, а Элен Курагіна сваім жаноцкім, сексуальным абаяннем усіх заглушае... І Наташа, натуральна, як кожная дзяўчынка, — яна павінна была здрыгануцца!.. За што яе асуджаць? — мы разам з вучнямі шукаем адказ на гэта пытанне. Але я не хачу капацца ў падрабязнасцях! Я адчувала б сябе непрыстойна: гэта — тайнае. Славянскі этнас і адрозніваўся ад іншых вось гэтай сарамлівасцю, і асабліва — сарамлівасцю славянскай жанчыны.

— Некаторыя настроены надзвычай ваяўніча адносна рускай літаратуры.

— Даўно заўважана: самы лепшы спосаб дыскрэдытаваць ідэю — давесці яе да крайнасці. Цудоўна, што мы вяртаемся да свайго спрадвечнага, адраджаем родную мову і культуру. Але ці варта пры гэтым апускаць новую «жалезную заслону»: маўляў, будзем ведаць толькі сваё. Наадварот, каб быць культурнай, адукаванай нацыяй, мы павінны даваць школьнікам у большым аб'ёме і замежную літаратуру, і літаратуру былых рэспублік СССР. А што тычыцца рускай, дык гэтая літаратура дала ўзоры сусветнага ўзроўню, уся прасякнута гуманізмам. Дзякуючы веданню мовы, мы маем магчымасць чытаць яе не ў перакладзе, а ў арыгінале. Навошта ж саміх сябе абмяжоўваць, абкрадваць?! Дарэчы, памятаеш, у Васіля Быкава: «... як пражыць без Талстога? Ці можна ў наш час быць адукаваным чалавекам, не чытаўшы Талстога? Ды і наогул, ці можна быць чалавекам?..»

— Аднак сёй-той перакананы, што менавіта руская літаратура «накаркала» рэвалюцыю.

— Нарэшце, мы прыйшлі да высновы, што Шэкспір не ўкладваў у Гамлета і сотай долі таго, што ўкладваем у яго мы. У Бібліі няма заклікаў да рэвалюцыі, але многія рэвалюцыйныя рухі пачыналі якраз з Бібліяй у руках. У чэхаўскай «Палаце № 6» няма нічога рэвалюцыйнага, а Ленін сцвярджаў, што яна дапамагла яму стаць рэвалюцыянерам... Сапраўдная літаратура абуджае думку, але вывады кожны робіць сам.

— Раней да літаратуры быў строга класавы падыход?

— Так, сістэма пастаянна прыніжала настаўніка, прымушаючы яго трактаваць творы з пэўных пазіцый. З праграмы ўвесь час некага забіралі, кагосьці вярталі. Выкрэслівалі Дастаеўскага, Фета і Майкава —яны не напісалі пра адмену прыгоннага права. Аднак я заўсёды лічыла сваім абавязкам не ціснуць на дзяцей — каб яны адстойвалі свой пункт гледжання. Прапаноўвала, безумоўна, і сваё разуменне, але раней увесь час апасалася, як той чэхаўскі «чалавек у футляры»: як бы чаго не выйшла!

— А цяпер існуюць нейкія патрабаванні да трактоўкі твораў?

— Зараз, я сказала б, негуманна-выкрывальніцкі падыход да літаратуры. Па праграме я абавязкова павінна сутыкнуць Платонава і Шолахава ў рамках тэмы «Крытыка шляхоў сацыялістычнага пераўтварэння», гэтак — і з іншымі пісьменнікамі. Каго з мяне робяць? Тады патрабавалі, каб настаўнік увесь час ішоў на павадку сістэмы, гаворачы, што маральна толькі тое, што маральна для пралетарыяту. А зараз павінна вышукваць ледзь не ва ўсім нешта дрэннае, негатыўнае. Але ж я не магу даць сабе права сутыкаць ілбамі вялікіх таленавітых людзей: кожнага пісьменніка трэба прымаць такім, які ён ёсць, — не прыхарошваючы і не ачарняючы. Калі ўжо настаўніка пакінуць свабодным?.. Напрыклад, я хачу даваць урокі гумару па «Паднятай цаліне», але ж у сённяшнім плане дзед Шчукар —гультай, нядбалец, галадранец, гаспадаркі ў яго няма. Які тут гумар, — адмоўны персанаж. Ну, мілыя мае!.. Ну што за «новы падыход» такі?!

— Многія творы мастацтва пабудаваны на аснове біблейскіх сюжэтаў, дый саму Біблію можна разглядаць як моцны прытчавы мастацкі твор. Магчыма, і яе трэба вывучаць у рамках літаратуры?

— Ужо ў шостым класе ў праграму ўключаны біблейскія паданні, і выкладаць будзе настаўнік. Але я баюся гэтага, баюся святатацтва і некампетэнтнасці, якія могуць толькі нашкодзіць.

— Можа, менавіта ў рэлігіі наша выратаванне?

— Духоўнасць павінна быць свядомай. Каб чалавек быў маральным па ўнутранай патрэбе, а не з-за страху перад пеклам. Як у Талстога: Бог павінен быць у душы. Бог — гэта сумленне...

Таццяна ПАДАЛЯК.

Запчасткі на вагу золата...

Усеагульны недавер імпартнай рэпліцы: «аўтамабіль — не раскоша...»

Прадбачлівы абывацель, які два гады назад набыў аўтамабіль за 8 тысяч і нават год назад—за 20 тысяч рублёў, сёння можа адчуваць сябе багацеем. На «чорным» рынку (дарэчы, назва гэта паступова губляе свой першапачатковы сэнс, бо межы паміж «чорным» і альтэрнатыўным яму сумленным рынкам зведзены на нішто) яго машына цягне на 350—600 тысяч рублёў у залежнасці ад прэстыжнасці маркі. Пакуль што верхнюю мяжу «чорных» цэн трымае «дзявятка» і ад яе вытворныя — 850 тысяч, мільён і нават больш. Але шчаслівых — у некаторым сэнсе — уладальнікаў «скарбу на колах» трывожаць у першую чаргу сімптомы абвальнага падаражання запчастак — літаральна ад гайкі і да ветравога шкла. Так, з прыходам рынку, які ігнаруе ўсе законы разумнага сэнсу, пачалася шалёная гонка цэн на камплектуючыя дэталі.

Блок цыліндраў ВАЗ-2108 абыдзецца сёння ў 15—20 тысяч рублёў. Карбюратар каштуе 5—6 тысяч. Крыло або дзверцы знойдуць новага гаспадара адпаведна за 4—6 і 3—5 тысяч «драўляных». Лабавое шкло — ад дзвюх да трох з палавінай тысяч. За пакрышку для любой экс-савецкай маркі можна выручыць тры-чатыры тысячы рублёў. Да ўсяго гэтага трэба дадаць і такое «стыхійнае бедства», як бензін, і хоць кошт яго ў рэспубліцы пакуль што церпіць (нагадаю: АІ-92—7 рублёў і АІ-76 — 6 рублёў за літр, і толькі камерцыйная цана ўзляцела да 26 рублёў), але лімітызаваныя дозы вымушаюць аўтааматараў складаць графік «актуальнасці» кожнай паездкі.

Што датычыцца цэн на аўтазапчасткі да іншамарак, то памножце вышэй указаныя лічбы на 2, 3, а то і 4 і атрымаеце тое, што патрабуецца. А цэнтры па абслугоўванню імпартных аўтамабіляў, таксама наўрад ці здольныя здзівіць ліберальнасцю сваіх расцэнак.

Вось так, карціна не з вясёлых, прынамсі, з разраду тых, якія ў корані абвяргаюць вядомую фразу «аўтамабіль — не раскоша...» Прабачце, а што тады?

...Дарэчы, у камерцыйным магазіне ўсякая дэталь абыдзецца ўладальніку аўто даражэй, чым на «біржы» перад гандлёвай кропкай (тут, напэўна, дарэчы будзе сказаць, што тэрмін «дзяржцана», па ўсім відаць, загадаў доўга жыць, і аўтазапчасткі любой катэгорыі атрымалі «жаданую» свабоду). З магазіна дзяруць падаткі. Гэтая немалаважная акалічнасць вымушае прадаўцоў павышаць цану практычна на ўвесь асартымент. У параўнанні ж з «цывілізаваным» гандлем, на таўчку дзейнічае закон джунгляў: замнога запросіш — купяць у суседа. Так што прыходзіцца ўлічваць змены ў настроі пакупніка.

Аднак барыгі не застаюцца ў накладзе. Не так ужо і рэдка ім выпадае ахмурыць «чайніка», усучыўшы яму за дваццатнік пракладку, якая ляжыць у дзяржаўным магазіне за пяцёрку. Часам ад навапечаных бізнесменаў і асмялеўшых замежных студэнтаў перападаюць долары. І куды, як не на таўчок, рабочы прынясе з завода ўсяго за бутэльку гарэлкі падшыпнік, які потым пойдзе з рук за 300—500 рублёў.

Сцяжынкі, па якіх ідуць на «біржу», пратаптаны даўно. Гэта, у першую чаргу, «чорны» рынак аўтасервіса. Вельмі паспяхова ён доіць і аўтапрадпрыемствы, ганцы на якія табунамі нясуцца з усіх куткоў былога магутнага і непарушнага Саюза. Не выпадкова «жалеза» да «Жыгулёў» ва ўсе часы было праблемай нумар адзін. Па-ранейшаму бязбожна крадуць на чыгуначных станцыях. Гэтак жа інтэнсіўна цягнуць з «надзейна ахоўваемых» заводаў. Усё часцей у сродках інфармацыі ўсплываюць запозненыя выкрыцці «герояў», якія ўзялі на абардаж той або іншы аб'ект.

Нарэшце, рынак заўсёды меў трывалую падпітку за кошт угонаў як асабістага, так і службовага транспарту. Паводле даных аддзела па барацьбе з угонамі МУС, за сем месяцаў бягучага года ў рэспубліцы зарэгістравана 1.144 выпадкі ўгонаў. Колькасць толькі зарэгістраваных крадзяжоў запчастак з аўтамабіляў у Беларусі ўзрасла з 2.458 у мінулым годзе да 2.782 за адпаведны перыяд гэтага. Па Мінску гэтыя паказчыкі яшчэ больш унушальныя: сем месяцаў 1991 года—299 крадзяжоў і 121 угон, 7 месяцаў сёлета—321 і 150 адпаведна.

У Мінску за суткі ўганяецца па 5—7 машын. Асноўная частка іх разбіраецца, што ўжо само па сабе робіць немагчымым нейкі іх пошук. На першых радках хіт-парада па ўгонах стаяць, як ні дзіўна, старыя і больш, чым іншыя, патрабуючыя запчастак мадэлі —ВАЗ-2101, 2111, 2113, 2103 і 21061.

Так што, трэба думаць, з дэталямі і далей будзе «напружанка».

Ігар КАРНЕЙ.

Камуністы зноў аб'ядноўваюцца

Як і дзевяноста чатыры гады назад, камуністы краін былога СССР зноў выбралі Мінск месцам нарады, на якой абмяркоўвалі стратэгію і тактыку сумесных дзеянняў.

Нарада праходзіла ў лепшых традыцыях бальшавікоў старога гарту — з захаваннем канспірацыі. На прэс-канферэнцыі лідэр беларускіх камуністаў Віктар Чыкін адмовіўся назваць нават месца, дзе адбываліся пасяджэнні савета.

На руінах некалі ўсёмагутнай КПСС за апошні год узнікла некалькі дзесяткаў партый камуністычнага напрамку, кожная з якіх па сіле ўплыву не можа ісці ні ў якое параўнанне са сваёй папярэдніцай. Ледзь паспеўшы размежавацца, камуністы шукаюць шляхоў да аб'яднання, якое б памножыла іх сілы. Тым больш, што ў пераважнай большасці гэтыя партыі, ігнаруючы рэальнасць, выступаюць за рэанімацыю адзінага СССР. ПКБ таксама актыўна падтрымлівае гэту ідэю і па-ранейшаму адмяжоўваецца ад працэсу нацыянальнага адраджэння.

Адказваючы на маё пытанне пра тое, ці плануюць кіраўнікі ПКБ хоць у якой-небудзь ступені ўлічваць нацыянальны фактар і выкарыстоўваць беларускую мову, Віктар Чыкін заўважыў, што сваю партыйную праграму яны надрукавалі па-беларуску.

Нягледзячы на тое, што фінансавае становішча ў камуністаў пасля таго, як іх «раскулачылі», больш чым складанае, — чарговую гадавіну Кастрычніцкай рэвалюцыі вырашана адзначаць з максімальна магчымай урачыстасцю.

— Усе сродкі, якія ў нас ёсць сёння на рахунку, мы мэтанакіравана аддаём на падрыхтоўку свята, — зазначыў Віктар Чыкін.

Камуністы актыўна наладжваюць сувязі з замежнымі аднадумцамі. Праўда, фінансавай дапамогі адтуль ім пакуль што не прапаноўваюць.

Зрэшты, на прэс-канферэнцыі камуністы, нягледзячы на свае шматлікія праблемы, актыўна дэманстравалі аптымізм.

— Не забывайце, што большая частка чалавецтва і сёння жыве пры сацыялізме, — нагадаў у канцы журналістам адзін з удзельнікаў прэс-канферэнцыі.

Валянцін ЖДАНКО.

БЕЛАРУСЬ — АЎСТРЫЯ:

да новай якасці ўзаемаадносін

30 кастрычніка пачынаецца афіцыяльны візіт у Аўстрыю ўрадавай дэлегацыі Рэспублікі Беларусь на чале са Старшынёй Савета Міністраў Вячаславам Кебічам. Чакаецца падпісанне важных пагадненняў паміж дзвюма краінамі ў сферы фінансава-крэдытнай дзейнасці і гандлю, прамысловасці і навукова-тэхнічнага супрацоўніцтва, сельскай гаспадаркі і транспарту, культуры і турызму.

Аўстрыя з'яўляецца адной з першых дзяржаў Захаду, з кім суверэнная Беларусь устанавіла дыпламатычныя адносіны. Паміж дзвюма краінамі існуюць цесныя эканамічныя і гандлёвыя сувязі. У Аўстрыю з Беларусі пастаўляюцца азотныя і калійныя ўгнаенні, прадукты перапрацоўкі нафты, сінтэтычныя валокны, пракат, бытавая тэхніка, некаторыя тавары народнага спажывання. Імпартуюцца ў нашу рэспубліку дэталі сельгасмашын, вадкасныя помпы, трубы з пластмас вялікага дыяметра, цукар і дзіцячае харчаванне і іншыя тавары.

У Беларусі зарэгістраваны і працуюць каля 20 сумесных беларуска-аўстрыйскіх прадпрыемстваў з агульным статутным фондам каля 7 мільёнаў рублёў. Найбольш буйныя сярод іх «Сяміплан», які спецыялізуецца на распрацоўцы і вытворчасці спецыяльнага тэхналагічнага абсталявання для мікраэлектронікі, «ВЕМО», якое займаецца ўкараненнем новых тэхналогій і вытворчасцей; «Беларус» — перапрацоўка драўнянай сыравіны і драўняных адходаў.

У першым паўгоддзі 1992 года ўдзельная вага Аўстрыі ў агульным аб'ёме беларускага экспарту і імпарту склала адпаведна 9,6 і 6,2 працэнта. Гэта — нямала, асабліва ўлічваючы тую акалічнасць, што Беларуссю ўстаноўлены гандлёва-эканамічныя сувязі з многімі дзесяткамі краін свету. Аднак патэнцыяльныя магчымасці бакоў яшчэ вялікія. Безумоўна, што маючы адбыцца візіт дасць новы імпульс развіццю двухбаковых узаемавыгадных адносін паміж дзвюма краінамі.

Служба інфармацыі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Каб навучыцца плаваць— трэба проста плаваць

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

мы цяпер так узмоцнена набіваемся ў кампанію? Ці будзе вытворца клапаціцца пры падобных, з дазволу, рыначных правілах пра тое, каб выпусціць менавіта **прадаваемую** прадукцыю, значыць, сапраўды неабходную для спажыўца, інакш кажучы — канкурэнтаздольную? Пытанне хутчэй рытарычнае.

Такім чынам падрываюцца ўсякія асновы для здаровай, сумленнай канкурэнцыі, адбываецца ўсё тое ж, толькі, магчыма, цяпер яшчэ ў больших маштабах, пераразмеркаванне сродкаў, перапампоўванне іх ад тых, хто зарабляе. Пакуль. Вядома, не ўсё так проста: у многім падганяе крэдытна-грашовую эмісію і няўзгодненасць дзеянняў, а то і яўнае імкненне выйграць за кошт іншых — шляхам таго ж напампоўвання грашовай масы ў так званай адзінай рублёвай прасторы.

Непрадказальнасць дзеянняў у міждзяржаўных адносінах, паблажлівасць уласнай крэдытнай палітыкі і бюджэту, няйначай, парадзілі на прадпрыемствах, дзе, між іншым, часам страцілі і пэўныя арыенціры,— гэткую пазіцыю вялікага чакання. Менавіта так, гэта іншы нават адкрыта прызнаецца. Чакаем, але чаго? Чым будзем плаціць за расійскую нафту, за казахстанскае збожжа?

А ў канчатковым выніку мы і маем тое, што павінны былі мець і ў нашым невытворчым жыцці: пастаянны рост цэн, няспынную інфляцыю. Павінен жа нехта за ўсе хібы плаціць. Плацім усе мы, што зафіксавалі і тыя ж органы статыстыкі, якія адзначаюць «скарачэнне аб'ёмаў вытворчасці тавараў народнага спажывання і аказання паслуг, апераджальны рост цэн і падзенне пакупніцкага попыту насельніцтва». Пра не надта радасную дынаміку цэн і даходаў сведчаць і наступныя лічбы: у ліпені сярэдняя заработная плата па рэспубліцы ў параўнанні са снежнем мінулага года павысілася ў 3,9 раза, а цэны на тавары і паслугі — у 6,2.

Якой можа быць сітуацыя ў далейшым? Прычым будзем мець на ўвазе водпуск цэн на нафту і іншыя энерганосьбіты ў Расіі.

Бясспрэчна, пагоршыцца. Наконт гэтага сумненняў не можа быць. Пытанне ў тым, наколькі яшчэ тужэй нам давядзецца зацягнуць паясы. У Расіі, па некаторых меркаваннях, узровень рознічных цэн можа падняцца ў 1,5 раза. У такім выпадку не меншы ўзровень чакае і нас. Няйначай, урад пойдзе на пэўныя абмежаванні ў расходаванні бюджэтных сродкаў, у тым ліку і па сацыяльных праграмах. У сувязі з непазбежным падаражаннем энерганосьбітаў нас, відаць, гэтак жа непазбежна чакаюць новыя цэны на транспартныя, камунальныя паслугі і г. д. На рэзкае абмежаванне росту заработнай платы, наконт чаго, дарэчы, настойвае Саюз прадпрымальнікаў Беларусі, думаецца, ніхто не рызыкне, бо, вядома ж, гэты рост стварае ілюзію як быццам неблагога існавання. Але гэта менавіта толькі ілюзія. Праўда, пры далейшым росце зарплаты, магчыма, мы наладзім яшчэ больш імпэт нашай картачнай сістэме. Не будзем жа забываць: колькасць тавараў і паслуг зніжаецца.

Так, і надалей лёгкага жыцця не прадбачыцца. Дарэчы, і не Расія ў гэтым вінаватая, якая, па іншых меркаваннях, паднесла нам гэткую фігу, адпусціўшы цэны на нафту. Расія ідзе сваім рыначным шляхам, і водпуск цэн у ёй — вельмі заканамерны. І гандляваць са стратамі для сябе яна не будзе. Гэта трэба ўсвядоміць. Дзякуй яшчэ, што яна не патрабуе ад нас, канкрэтна ад нашай рэспублікі, плаціць па сусветнай цане.

Нам трэба ісці сваім шляхам, прычым таксама абавязкова рыначным. Мы цяпер нярэдка наракаем: развал саюзнай эканомікі, разрыў гаспадарчых сувязей... І, тым не менш, каб навучыцца плаваць, трэба проста плаваць. Самастойна. Між іншым, у Расіі пасля значных фінансавых паслабленняў прадпрыемствам, якія звязаны з прыходам на пасаду старшыні Цэнтральнага банка Герашчанкі, прыйшлі да высновы, што гэта толькі на шкоду як той жа самастойнасці, так і рынку, усяму грамадству. Гэта толькі стымулюе вялікае сядзенне на сваім незапатрабаваным тавары, на сваёй свабодна-паднябеснай цане. Не будзем пагарджаць гэтым вопытам.

Іван БАРАНОЎСКІ.

Сямён Сцяпанавіч МАХАВІКОЎ

Раптоўна, на 66-м годзе жыцця памёр намеснік старшыні Цэнтральнай камісіі па выбарах народных дэпутатаў Рэспублікі Беларусь Сямён Сцяпанавіч Махавікоў.

С. С. Махавікоў нарадзіўся 10 сакавіка 1927 года ў в. Ветухна Касцюковіцкага раёна Магілёўскай вобласці ў сялянскай сям'і.

Пасля заканчэння Магілёўскай фельчарска-акушэрскай школы ў 1947 годзе пачаў працаваць фельчарам паліклінічнага аддзялення Валожынскай райбальніцы Мінскай вобласці.

З 1949 па 1991 год—на камсамольскай і партыйнай рабоце. У 1991 годзе прызначаецца намеснікам старшыні Цэнтральнай камісіі па выбарах народных дэпутатаў Рэспублікі Беларусь.

Працоўныя заслугі С. С. Махавікова адзначаны двума ордэнамі Працоўнага Чырвонага Сцяга, ордэнамі Дружбы народаў і «Знак Пашаны», медалямі.

Светлая памяць аб Сямёне Сцяпанавічу Махавікове, таленавітым арганізатару, спагадлівым чалавеку назаўсёды захаваецца ў сэрцах тых, хто яго ведаў і працаваў побач з ім.

Кузняцоў В. М., Лінг С. С., Дзямчук М. І., Абрамовіч А. М., Анціпенка А. П., Бародзіч У. І., Булахаў Дз. П., Каўко М. Т., Леўчык У. К., Нагатко Э. І., Сідаровіч І. М., Чайко В. М., Шчарбакоў А. А., Ягораў У. Дз.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

РАДЫЁ ПЕРАХВАТ

«ГОЛАС АМЕРЫКІ»

Як паведаміла газета «Вашынгтон пост», палкоўнік польскай арміі Рычард Куклінскі ў 70-я гады перадаў Злучаным Штатам тысячы дакументаў, якія ўтрымлівалі падрабязную інфармацыю аб савецкіх ваенных сакрэтах. У прыватнасці, у дакументах утрымліваліся даныя аб савецкіх планах вядзення вайны ў Еўропе з выкарыстаннем звычайных узбраенняў. Цэнтральнае разведвальнае ўпраўленне ЗША, указваецца ў газеце, дапамагло Куклінскаму ўцячы з Польшчы ў 1981 годзе. Цяпер ён жыве ў Злучаных Штатах. Былы палкоўнік польскай арміі сказаў газеце, што яму ўдалося таксама вывезці тэхнічную дакументацыю на больш чым 200 відаў навейшых савецкіх узбраенняў.

На поўнач ад Лагаса разбіўся нігерыйскі самалёт. Мяркуецца, што ўсе 163 чалавекі, якія знаходзіліся на яго борце, загінулі. Самалёт загарэўся ў паветры і ўпаў у балота неўзабаве пасля вылету з лагаскага аэрапорта.

Ізраіль вітаў намеры Злучаных Штатаў перадаць яўрэйскай дзяржаве сучасную ваенную тэхніку, у тым ліку верталёты.

«НЯМЕЦКАЯ ХВАЛЯ»

У Славакіі раскрыта спроба нелегальнага гандлю зброяй, якую мела намер ажыццявіць адно абароннае прадпрыемства. Супрацоўніку адной з газет гэта фірма, што знаходзіцца непадалёку ад горада Славенска, прапанавала каля 30 браніраваных машын і 200 аўтаматаў Калашнікава, а таксама фальшывыя дакументы на іх. За 38 мільёнаў марак, уключаючы 2 мільёны на хабар, кіраўнікі прадпрыемства прапанавалі паставіць зброю праз польскі порт Гданьск у адну з краін, што знаходзіцца пад эмбарга.

На тэрыторыі былога канцлагера Заксенхаўзен каля 200 чалавек прынялі ўдзел у дэманстрацыі пратэсту супраць неанацызму і нянавісці да іншаземцаў. Напярэдадні тут быў разбураны яўрэйскі мемарыял.

Першы міжнародны кангрэс будыстаў у Германіі закончыўся прыняццем рэзалюцыі, прысвечанай захаванню міру на Зямлі. Абмеркавана роля гэтай старажытнай рэлігіі ў жыцці. Толькі ў Германіі пражывае каля 130 тысяч будыстаў.

«БІ-БІ-СІ»

Узброеныя асобы захапілі ў палон падраздзяленне зенітчыкаў, што ўваходзіць у састаў войск СНД, размешчаных у Таджыкістане. Гэта адбылося ў пасёлку Ламаносава Курган-Цюбінскай вобласці. У рэгіёне працягваюцца жорсткія баі паміж варагуючымі групоўкамі. Захоплены ў палон салдаты СНД і ў Кулябскім раёне. З Душанбе на поўдзень накіравана танкавая калона войск Садружнасці.

Кіраўнік Грузіі Эдуард Шэварднадзе падверг рэзкай крытыцы расійскі парламент, які прыняў рэзалюцыю, што асуджае дзеянні грузінскага ўрада за выкарыстанне сілы ў Абхазіі. Шэварднадзе назваў гэту рэзалюцыю актам нахабнай агрэсіі супраць суверэннай дзяржавы. У панядзелак грузінскі лідэр сустрэўся з Прэзідэнтам Расіі Барысам Ельцыным.

Кабардзіна-балкарскія ўлады аб'явілі аб увядзенні надзвычайнага становішча тэрмінам на два месяцы. Гэта рашэнне прынята пасля таго, як прыхільнікі Канфедэрацыі горскіх народаў Каўказа здзейснілі спробу штурмам авалодаць тэлевізійным цэнтрам у Нальчыку. Яны патрабуюць вызвалення арыштаванага ў мінулую сераду расійскімі ўладамі лідэра Канфедэрацыі Юрыя Шанібава.

Ці будзем з нафтай?

У сувязі з вядомым рашэннем кіраўніцтва Расіі павысіць цэны на нафту карэспандэнт агенцтва «Інтэрфакс» Вячаслаў Зяньковіч звярнуўся да галоўнага саветніка прэм'ер-міністра Беларусі па пытаннях эканомікі Яўсея Махліна з просьбай пракаменціраваць сітуацыю, якая цяпер склалася. Вось што ён сказаў:

— У нас ёсць падставы разлічваць, што значную частку пастаўляемай у Беларусь нафты Расія не стане прадаваць па новых цэнах, ва ўсякім разе ў гэтым годзе. У сваю чаргу і Масква тады зможа быць упэўненай у няўхільным выкананні Беларуссю сваіх абавязацельстваў па пастаўках.

Я не маю права ўмешвацца ва ўнутраныя справы Расіі, аднак заўважу: уплыў вышэйшых органаў выканаўчай улады Расіі на нізавыя мог бы быць больш жорсткім у частцы выканання дагавораў па пастаўках і цэнах. Бо, акрамя нявызначанасці ў цэнах на расійскую нафту, ва ўрада Беларусі ўзнікаюць сумненні ў магчымасцях Расіі выканаць свае абавязацельствы і па аб'ёмах яе паставак. У апошнія месяцы нам паступае нафты ў сярэднім на трэць менш таго, аб чым была дамоўленасць. З-за недапаставак сыравіны з Расіі аб'ём выпускаемай беларускімі нафтаперапрацоўчымі прадпрыемствамі прадукцыі скараціўся за 8 месяцаў гэтага года на 42 працэнты.

«За што кроў пралівалі?»

Цэлы месяц ідзе «вайна» паміж работнікамі грамадскага харчавання і медперсаналам гарадскіх станцый пералівання крыві. Пачалося ўсё з-за таго, што медыкі атрымалі распараджэнне аплачваць донарскую кроў не грашамі, як раней, а харчовым талонам на суму ў 65 рублёў. Хутка высветлілася, што ні адна са сталовых, замацаваных за кожнай станцыяй, не можа забяспечыць донараў абедам на такія грошы. А рэшту ад кошту талона ні адзін з іх не атрымаў — адміністрацыі сталовых, пераведзеных на гаспадарчы разлік, палічылі гэта «залішняй дабрачыннасцю».

Імкнучыся адваяваць свае «кроўныя», некаторыя донары неаднаразова ўчынялі скандалы медперсаналу станцый пералівання крыві. Але так нічога і не дабіліся. Перамовы медыкаў з работнікамі харчавання таксама амаль што ніякіх вынікаў не далі. Праўда, харчавікі паабяцалі калі-небудзь уключыць у меню сталовых пабочныя прадукты, каб можна было атаварыць талон поўнасцю. Але пакуль што донары працягваюць псаваць нервы сабе і іншым.

Ірына ЗАВАДСКАЯ.

І БУДЗЕ ТУТ АЗІМАЯ ТРАВА,

або Маленькая карцінка для высвятлення Вялікага пытання «Чаму мы жывём так, а не іначай, і як жыць далей!»

Неяк сумна жыць стала. Ні табе святаў усенародных, ні рапартаў пераможных, якія прымушалі б ганарыцца, творча натхняцца, ну і г. д. Нікуды гэта не варта, таварышы і спадары, — як ужо каму даспадобы. Душа свята просіць, нельга так кіснуць у нашай дэмакратычнай прасторы. Трэба заўважаць парасткі нашай рэчаіснасці—няхай яны будуць капіталістычныя альбо нават сацыялістычныя.

Ну вось, скажам, адзін з парасткаў — прама ў нас пад рэдакцыйнымі вокнамі, пад якімі кожную раніцу ўсё шоргаюць і шоргаюць, карацей, — куюць працоўныя дасягненні... Між іншым, тут навокал размовы пайшлі, што адвыклі ў нас натхнёна працаваць, і ўвогуле — невядома што з намі будзе. А я вам скажу: дарэмна панікуеце, таварышы і спадары, людзей толькі з толку збіваеце. Душа радуецца, калі пазіраю за рэдакцыйнае акно, на гэтыя парасткі, якія выпеставала шаноўная сталічная кантора, прашу прабачэння, — вытворчае спецыялізаванае падраднае ўпраўленне «Мінскзеленбуд» на чале з П. Сямашкам. Вузкая палоска зямлі паміж праспектам і тратуарам з растучымі на ёй дрэвамі, усяго 5х100 метраў, а як паліта працоўным потам зеленбудаўцаў! Кожны сантыметр. Як Барадзінскае поле крывёю. Спачатку тут знімалі зямлю, потым насыпалі, потым зноў знімалі, потым зноў насыпалі, потым сеялі траву, потым... З ліпеня нястомна завіхаюцца зеленбудаўцы.

Але, здаецца, нялёгкая натхнёная праца падыходзіць к канцу. Тут у чарговы раз засыпалі прамавугольнік з ліпамі зямлёй. У сувязі з гэтым я і ўзяў карокае інтэрв'ю наконт дасягненняў. Дакладней, інтэрв'ю я ўзяў у начальніка здымна-засыпных зямельных работ (мяркую, што гэта сапраўды начальнік, бо ён не трымаў лапаты, а кожны раз паказваў строгім кіраўніцкім пальцам кожнаму доблеснаму зеленбудаўскаму байцу, куды сыпаць).

— Прабачце, але вас з вашымі сямю (здаецца, сем) хлапцамі-малайцамі ад усіх чытачоў газеты, відаць, можна нарэшце павіншаваць з прыбліжэннем заканчэння?

— А адкуль вы ўзялі наконт прыбліжэння заканчэння?

— Дык зіма ж наперадзе.

— Ат, і сапраўды. Мы тут так запрацаваліся, што не заўважылі, як і лета прайшло. Сапраўды, заканчваць трэба.

— Які фронт работ яшчэ належыць выканаць?

— Ды вось яшчэ планаваць будзем, потым траву пасеем, да зімы якраз адскочыць.

— Бачу, з механізацыяй ручной працы ў вас нядрэнна — тэхніка таксама працуе. І летам тут амаль кожны дзень нешта гуло. Дарэчы, цяпер з палівам нялёгка, а як у вас?

— Выкручваемся, шукаем рэзервы.

— Напэўна, і іншыя цяжкасці сустракаюцца? Хлопцы гаварылі, што ўжо не менш трох разоў усё тут перараблялі...

— Ат, хлопцы добрыя, але часам занадта ўжо набіваюць сабе цану. Два разы ўсяго. Без бардзюрчыкаў спачатку зрабілі, дажджы, ліха на іх, не ішлі, дык мы пра іх і забыліся, і не паклалі гэтыя бардзюрчыкі. І свежага чарназёму насыпалі, і траву ўжо пасеялі, а тут раптам, трасца гэтаму небу, — дождж, на тратуар усё і паплыло. А побач жа — акадэмія.

— І рэдакцыі...

— Так. Але вось у выніку творчых пошукаў знайшлі выдатнае рашэнне...

— А як зарабляюць вашы хлопцы? Гарадскі бюджэт, з якога корміцеся, — дзіравы, напэўна, не вельмі песціць вас? Дарэчы, ваш начальнік «Зеленбуда» гаворыць: «Ніхто проста так не плаціць», а яшчэ — што здзельшчына ў вас. Калі меркаваць па пералапачанай зямлі...

— Ат, ці трэба ўсё зводзіць да гэткай прозы? Галоўнае для нас — каб нашу працу заўважалі.

— Што ж, думаю, што гэта вам удаецца. Новых дасягненняў вам у вашай нялёгкай высакароднай працы!

А што, таварышы і спадары, павіншуем усе разам. І парадуемся, што ёсць яшчэ сацыялістычны порах у нашых парахаўніцах...

Іван БАРАНОЎСКІ.

АБ СУР'ЁЗНЫХ НЕДАХОПАХ У РАБОЦЕ ДЗЯРЖАЎНЫХ І ГАСПАДАРЧЫХ ОРГАНАЎ, СЛУЖБОВЫХ АСОБ ПА АБАРОНЕ ЭКАНАМІЧНЫХ ІНТАРЭСАЎ РЭСПУБЛІКІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар).

шэнне парадку расходавання валютных сродкаў старшыня Дзяржаўнага камітэта па забеспячэнню нафтапрадуктамі Сурмач В. В. заслугоўвае вызвалення ад займаемай пасады. Улічваючы, аднак, утварэнне пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь Камітэта па нафце і хіміі з падпарадкаваннем яму аб'яднанняў, прадпрыемстваў і арганізацый былога Дзяржаўнага камітэта па забеспячэнню нафтапрадуктамі, мер дысцыплінарнага ўздзеяння да яго не прымяняць. Лічыць немэтазгодным далейшае выкарыстанне Сурмача В. В. на кіруючых пасадах у рэспубліканскіх органах кіравання.

2. За незабеспячэнне належнага кантролю за ліцэнзаваннем экспарту прадукцыі, адсутнасць аналізу эфектыўнасці яе рэалізацыі старшыню Дзяржаўнага камітэта па знешніх эканамічных сувязях Радкевіча У. В. папярэдзіць.

Прыняць да ведама, што першы намеснік старшыні Дзяржаўнага камітэта па знешніх эканамічных сувязях Макаед М. А. вызвалены ад займаемай пасады.

3. За недастатковы кантроль за дзейнасцю падведамных мытных службаў, нізкую эфектыўнасць іх работы па барацьбе з кантрабандай і іншымі мытнымі правапарушэннямі старшыню Дзяржаўнага мытнага камітэта Шкурдзя Г. М. папярэдзіць.

4. Пытанне аб адказнасці намесніка міністра рэсурсаў Цыганкова А. Г. за непрыняцце належных мер па кантролю за сустрэчнымі пастаўкамі ў рэспубліку тавараў і іншых матэрыяльных каштоўнасцей па ўзгодненых і выдадзеных ва ўстаноўленым парадку Міністэрствам рэсурсаў ліцэнзіях, а таксама за ўзгадненне і выдачу ліцэнзій з парушэннем устаноўленага парадку, што прывяло да растранжыравання матэрыяльна-тэхнічных рэсурсаў рэспублікі, разгледзець пасля яго выздараўлення.

5. Звярнуць увагу старшыні Дзяржаўнага камітэта па прамысловасці і міжгаліновых вытворчасцях Куранкова У. І. на слабы кантроль за дзейнасцю падведамных аб'яднанняў, прадпрыемстваў і арганізацый у пытаннях абароны эканамічных інтарэсаў рэспублікі. Даручыць У. І. Куранкову па кожнаму выкладзенаму ў запісцы «Аб сур'ёзных недахопах у рабоце дзяржаўных і гаспадарчых органаў, службовых асоб па абароне эканамічных інтарэсаў рэспублікі» факту правесці адпаведны разбор, прыцягнуць вінаватых да дысцыплінарнай адказнасці, аж да вызвалення ад займаемай пасады.

6. За нізкую патрабавальнасць да кадраў, адсутнасць належнага кантролю за выкананнем заканадаўства прадпрыемствамі і арганізацыямі Міністэрства сельскай гаспадаркі і прадуктаў харчавання, што прывяло да завышэння цэн на асобныя віды прадукцыі і неабгрунтаванага накіравання значных сродкаў з рэспубліканскага бюджэту, міністру сельскай гаспадаркі і прадуктаў харчавання Мірачыцкаму Ф. У. аб'явіць вымову.

7. Пытанне аб адказнасці міністра рэсурсаў Шэпеля У. М., намесніка старшыні Дзяржаўнага камітэта па забеспячэнню нафтапрадуктамі Заранка В. П., намесніка міністра сельскай гаспадаркі і прадуктаў харчавання Дзедука Ю. М. разгледзець пасля іх вяртання з водпуску.

8. За недастатковы кантроль за выкананнем дзеючага заканадаўства аб падатках міністру фінансаў Янчуку С. П. указаць.

9. Віцебскаму аблвыканкому вырашыць пытанне аб мэтазгоднасці выкарыстання на займаемай пасадзе намесніка старшыні камітэта па сельскай гаспадарцы і прадуктах харчавання аблвыканкома Майсюка В. Т. за допушчаныя ім парушэнні дзяржаўнай дысцыпліны і злоўжывання службовым становішчам.

Магілёўскаму аблвыканкому разгледзець і даць прынцыповую ацэнку дзеянням кіраўнікоў савецкіх органаў г. Магілёва па фактах выдзялення ім дачных участкаў, а таксама дзеяннях іншых службовых асоб, якія ўчынілі процiпраўныя здзелкі па рэалізацыі прадукцыі за межы рэспублікі.

Старшыням аблвыканкомаў Брэсцкага Бурскаму В. І., Віцебскага—Кулакову У. П., Гомельскага—Вайцянкову М. Р., Гродзенскага—Арцыменю Д. К., Мінскага—Цішкевічу А. І., Магілёўскага—Грынёву М. Ф., старшыні Мінскага гарвыканкома Герасіменку А. М. разгледзець факты ўдзелу адказных работнікаў выканкомаў, кіраўнікоў дзяржаўных прадпрыемстваў і арганізацый у прадпрымальніцкіх структурах і прыняць адпаведныя меры.

Баранавіцкаму гарвыканкому і Ляхавіцкаму райвыканкому ва ўстаноўленым парадку прыцягнуць да адказнасці генеральнага дырэктара вытворчага аб'яднання «Белмясцбытхім» Голаса В. В., намесніка генеральнага дырэктара бавоўнянага аб'яднання Кухарчука Г. В., дырэктара завода станкапрыналежнасцей Якімчыка Э. С., старшыню калгаса імя Ламаносава Трацціяка Г. М. за разбазарванне таварна-матэрыяльных каштоўнасцей, неправамернае прыцягненне рабочых да ўдзелу ў вытворчай дзейнасці таварыства з абмежаванай адказнасцю «Агора».

10. Лічыць немэтазгодным удзел у прадпрымальніцкай дзейнасці кіраўнікоў дзяржаўных аб'яднанняў, прадпрыемстваў і арганізацый.

Міністэрству юстыцыі з удзелам Дзяржэканомплана, Дзяржаўнага камітэта па працы і сацыяльнай абароне насельніцтва, іншых зацікаўленых міністэрстваў і ведамстваў у дзесяцідзённы тэрмін распрацаваць і прадставіць у Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь адпаведны законапраект для ўнясення яго на разгляд Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

11. Даручыць Упраўленню прамысловасці, міждзяржаўных сувязей і матэрыяльных рэсурсаў (Мардашоў А. А.), аддзелу арганізацыйна-савецкай работы і мясцовага самакіравання (Шчарбакоў А. А.) Кіраўніцтва справамі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь сумесна з іншымі кампетэнтнымі органамі праверыць факты перапраўкі нафты з Навапалацка ў рэспублікі Прыбалтыкі і ўнесці па выніках разгляду адпаведныя прапановы ў Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

12. Упраўленню грамадскай бяспекі і абароны (Данілаў Г. І.), Упраўленню знешнепалітычнай і знешнеэканамічнай дзейнасці (Карэйша К. Я.), аддзелу арганізацыйна-савецкай работы і мясцовага самакіравання (Шчарбакоў А. А.) Кіраўніцтва спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь сумесна з іншымі кампетэнтнымі органамі ўважліва вывучыць факты злоўжывання службовым становішчам службовых асоб Галоўнага ўпраўлення пагранічных войск, Дзяржаўнага мытнага камітэта, Упраўлення Беларускай чыгункі і ўнесці адпаведныя прапановы ў Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

13. Упраўленню па справах сельскай гаспадаркі і прадуктах харчавання Кіраўніцтва справамі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь (Аўдзейчык І. А.), Дзяржэканомплану (Шалабадзінскі А. Ф.), Дэпартаменту эканамічнага кантролю пры Дзяржэканомплане (Пазняк М. А.) да 10 кастрычніка 1992 г. вывучыць пытанні ажыццяўлення бартэрных здзелак па закупках збожжа, цукру, алею і іншых харчовых тавараў і ўнесці неабходныя прапановы ў Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

14. Кіраўнікам міністэрстваў і ведамстваў, старшыням аблвыканкомаў і Мінскага гарвыканкома выключыць факты парушэння ліцэнзавання вывазу тавараў, дазваляць абменныя аперацыі толькі пры наяўнасці эканамічнага разліку, які пацвярджае іх выгаднасць. Адказнасць і кантроль за выдачай ліцэнзій на вываз тавараў і іншых матэрыяльных каштоўнасцей за межы рэспублікі ўскласці персанальна на міністраў, старшынь дзяржаўных камітэтаў і першых службовых асоб іншых рэгулюючых органаў, старшынь аблвыканкомаў і Мінскага гарвыканкома.

Агульны кантроль за вывазам і ўвозам прадукцыі ажыццяўляе Дэпартамент эканамічнага кантролю пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь.

15. Міністэрству фінансаў, Дэпартаменту эканамічнага кантролю пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь, Дэпартаменту цэн пры Дзяржэканомплане сумесна з органамі ўнутраных спраў рэгулярна ажыццяўляць праверку міністэрстваў і ведамстваў, падведамных ім прадпрыемстваў і арганізацый, аблвыканкомаў і Мінскага гарвыканкома, якія ўдзельнічаюць у знешнеэканамічнай дзейнасці, і пры выяўленні фактаў парушэння заканадаўства ўносіць прапановы аб прыцягненні вінаватых да дысцыплінарнай, адміністрацыйнай і крымінальнай адказнасці.

16. Устанавіць дзяржаўную манаполію на продаж вінна-гарэлачных і каньячных вырабаў, іншых алкагольных напіткаў, тытунёвых вырабаў і піва, што выпускаюцца ў рэспубліцы і краінах Садружнасці Незалежных Дзяржаў, маючы на ўвазе рэалізацыю іх насельніцтву толькі праз сетку прадпрыемстваў дзяржаўнага гандлю і спажывецкай кааперацыі.

Выканкомам гарадскіх і раённых Саветаў народных дэпутатаў неадкладна адмяніць раней выдадзеныя дазволы на продаж указанай прадукцыі прыватным асобам, кааператывам і іншым камерцыйным структурам.

Рэалізацыю існуючых у прадпрымальніцкіх структурах запасаў вінна-гарэлачных і каньячных вырабаў, іншых алкагольных напіткаў, тытунёвых вырабаў і піва ажыццявіць да 1 кастрычніка 1992 г.

17. Устанавіць, што дзяржаўныя прадпрыемствы і арганізацыі рэалізуюць тавары народнага спажывання, атрыманыя ў парадку тавараабмену і зарэзерваваныя для ўласных патрэб, з захаваннем дзеючых правіл гандлю.

18. Забараніць Міністэрствам, ведамствам, прадпрыемствам, аб'яднанням і арганізацыям продаж на біржах цэнтралізавана размяркоўваемых рэсурсаў.

19. Увесці з 1 кастрычніка 1992 г. манаполію дзяржавы на продаж за межамі рэспублікі каляровых і чорных металаў.

Даручыць Упраўленню прамысловасці, міждзяржаўных сувязей і матэрыяльных рэсурсаў Кіраўніцтва справамі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь (Мардашоў А. А.) сумесна з Дзяржэканомпланам, Міністэрствам фінансаў, Дзяржаўным камітэтам па прамысловасці і міжгаліновых вытворчасцях, Міністэрствам рэсурсаў у дзесяцідзённы тэрмін вызначыць парадак рэалізацыі каляровых і чорных металаў у рэспубліцы, падрыхтаваць прапановы па ўстанаўленню вывазных тарыфаў, што кампенсуюць страты ад розніцы паміж цэнамі, па якіх вывозіцца сыравіна, і сусветнымі цэнамі на яе, і ўнесці іх у Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

20. Міністэрству ўнутраных спраў сумесна з зацікаўленымі органамі ўзмацніць барацьбу з арганізаванай злачыннасцю і карупцыяй, больш аператыўна спыняць факты разбазарвання матэрыяльных каштоўнасцей і грашовых сродкаў. Па пытаннях, якія патрабуюць вырашэння ўрада, унесці прапановы ў Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

21. Дзяржаўнаму камітэту па прамысловасці і міжгаліновых вытворчасцях, Міністэрству юстыцыі, Міністэрству ўнутраных спраў у месячны тэрмін падрыхтаваць прапановы аб устанаўленні адказнасці суб'ектаў гаспадарання за парушэнні ўмоў і правіл ажыццяўлення відаў дзейнасці, прадугледжаных у ліцэнзіях.

22. Прадаставіць права работнікам службаў па барацьбе з эканамічнай і арганізаванай злачыннасцю, крымінальнага вышуку органаў унутраных спраў ажыццяўляць аператыўна-вышуковыя і іншыя мерапрыемствы ў зоне мытнага кантролю, накіраваныя на папярэджванне, спыненне і выяўленне правапарушэнняў.

23. Прасіць Вярхоўны суд інфармаваць Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь аб разглядзе ў судах крымінальных спраў па фактах нанясення ўрону эканоміцы рэспублікі і злоўжывання службовым становішчам службовых асоб.

24. Аддзелу гандлю і паслуг насельніцтву Кіраўніцтва справамі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь (Вашкевіч І. Ф.) сумесна з Міністэрствам гандлю, Белкаапсаюзам, Міністэрствам аховы здароўя, Міністэрствам унутраных спраў, дзяржаўнай інспекцыяй па гандлю і абароне правоў спажыўцоў пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь, Таварыствам спажыўцоў, Саюзам прадпрымальнікаў распрацаваць асобыя ўмовы і асноўныя правілы вядзення гандлю і гандлёва-вытворчай дзейнасці на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, парадак рэгістрацыі такой дзейнасці і прадставіць праект дакумента ўраду рэспублікі да 10 кастрычніка 1992 г.

25. Даручыць упраўленню знешнепалітычнай і знешнеэканамічнай дзейнасці Кіраўніцтва справамі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь, Міністэрству ўнутраных спраў, Міністэрству замежных спраў, Міністэрству юстыцыі, Міністэрству фінансаў у дзесяцідзённы тэрмін унесці ў Савет Міністраў прапановы па ўпарадкаванню выезду службовых асоб у службовыя замежныя камандзіроўкі. У мэтах павышэння адказнасці кіраўнікоў дзяржаўных структур за выкарыстанне валюты ўстанавіць, што з 1 кастрычніка 1992 г. суб'екты гаспадарання, якія адносяцца да дзяржаўнай уласнасці, за нямэтавае выкарыстанне валютных сродкаў, у тым ліку пры аплаце расходаў у замежнай валюце па зарубежных камандзіроўках асоб, што не знаходзяцца ў штаце, а таксама за перавышэнне ўстаноўленых норм камандзіровачных расходаў кампенсуюць у даход рэспубліканскага бюджэту дзесяціразовы кошт гэтай валюты, што вызначаецца па рыначнаму курсу, які дзейнічае на момант учынення парушэння.

Спагнанне ўказаных сродкаў праводзіцца адпаведнымі фінансавымі органамі ва ўстаноўленым парадку.

26. Дэпартаменту эканамічнага кантролю пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь, Міністэрству фінансаў, Міністэрству юстыцыі сумесна з іншымі зацікаўленымі міністэрствамі і ведамствамі да 1 студзеня 1993 г. распрацаваць праект Закона Рэспублікі Беларусь «Аб дзяржаўным кантролі ў Рэспубліцы Беларусь».

27. Міністэрству фінансаў, Дзяржэканомплану да 1 лістапада 1992 г. распрацаваць праект палажэння аб рэвізорскай службе з вызначэннем статуса рэвізора і ўнесці яго ў Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

28. Прасіць Нацыянальны банк сумесна з Міністэрствам фінансаў у месячны тэрмін правесці праверку аперацый камерцыйных банкаў рэспублікі па размеркаванню прыбытку, выдачы і выкарыстанню крэдытных рэсурсаў і ўнесці прапановы па спыненню эканамічных злоўжыванняў.

29. Дзяржкамстату ўвесці з 1 кастрычніка 1992 г. дзяржаўную статыстычную справаздачнасць па вывазу і ўвозу прадукцыі, сыравіны і матэрыялаў, ажыццяўляемых па бартэрных аперацыях і выдаваемых ліцэнзіях.

30. Кіраўнікам міністэрстваў і ведамстваў, старшыням аблвыканкомаў і Мінскага гарвыканкома аб прынятых мерах па выкананню гэтай пастановы далажыць Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь у двухтыднёвы тэрмін.

31. Кантроль за выкананнем гэтай пастановы ўскласці на Кіраўніцтва справамі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. КЕБІЧ.

Кіраўнік спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь М. КАЎКО.

24 верасня 1992 г.
г. Мінск.

Жыццё пасля смерці

◆ Гісторыя данесла да нас нямала незвычайных, амаль казачных выпадкаў ажывання нябожчыкаў. Аб адным з іх сведчыць шатландская хроніка XVII стагоддзя.

Мэрджары Элфінстоўн і яе муж, багаты землеўладальнік УолтэрІніз, жылі шчасліва ва ўласным маёнтку «Ардтаніз» у Шатландыі. Але шчасце скончылася, калі ў 1604 годзе Мэрджары памерла пасля нядоўгай хваробы. Жанчыну пахавалі, як заведзена было тады, надзеўшы на яе ўсе каштоўнасці.

Як толькі ноч апусцілася на зямлю, некалькі рабаўнікоў адправіліся на могілкі і раскапалі магілу багатай дамы. Яны пачалі здымаць з яе рук каштоўныя пярсцёнкі і бранзалеты. Але пасля першых жа дотыкаў «нябожчыца» заварушылася. Звар'яцелыя ад жаху зладзеі ўцяклі. Яны былі ўпэўнены, што маюць справу з вампірам.

Як толькі Мэрджары канчаткова апамяталася, яна выбралася з труны і пайшла ў свой дом, дзе муж і родзічы спраўлялі памінкі. Пачуўшы шум ля дзвярэй, Уолтэр сказаў: «Калі б я не бачыў жонку памёршай, то гатовы быў бы паклясціся, што гэта яе крокі».

Так Мэрджары ўваскрэсла з мёртвых і перажыла свайго мужа на шэсць гадоў. Памерла яна (на гэты раз канчаткова) у 1622 годзе, і грабніцу яе і сёння можна бачыць у горадзе Інверуры ў Шатландыі.

◆ Не менш дзіўная і вельмі рамантычная гісторыя здарылася праз два стагоддзі ў Францыі.

...Віктарын Лефуркад, маладая, прыгожая і багатая арыстакратка, была закаханая ў прыгожага, але беднага журналіста Жыліуса Басье, пра якога бацькі дзяўчыны нават і слухаць не хацелі. Яны насільна выдалі дачку за банкіра і палітычнага дзеяча Рэнеля.

Праз два гады Віктарын зачахла ад тугі па каханаму і ціха памерла ў 1810 годзе. Рэнель выканаў апошнюю волю жонкі і пахаваў яе без усялякіх ушанаванняў у маёнтку бацькі, дзе яна нарадзілася.

Сумная вестка дайшла да Жыліуса ў Парыжы. У парыве адчаю ён адправіўся на магілу каханай, каб апошні раз паглядзець на яе і зрэзаць пасму валасоў на памяць. Сярод ночы ён прыйшоў на могілкі, раскапаў магілу і зняў века труны.

Як толькі Жыліус працягнуў руку з нажніцамі да галавы Віктарын, тая адкрыла вочы і села. Магчыма, з глыбокай непрытомнасці яе вывелі ўдары па труне. Басье не верыў у вампіраў, але адразу ж паверыў ва ўваскрэсенне каханай. Пакуль Віктарын не акрэпла, каханкі хаваліся, а потым употай уцяклі ў Амерыку. Праз дваццаць гадоў яны вярнуліся на радзіму, упэўненыя, што цяпер іх ніхто не пазнае. Тым не менш Рэнель, які быў жывы і здаровы, пазнаў жонку і запатрабаваў праз суд аднаўлення сваіх правоў.

Суддзя, аднак, прыняў бок закаханых. Віктарын і Жыліус змаглі нарэшце свабодна пасяліцца ў роднай Францыі.

Вучоныя таго часу не маглі вытлумачыць такія з'явы і звычайна спасылаліся на Боскую наканаванасць...

Генадзь ФРАЛОЎ.

НАДВОР'Е

29 верасня

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца воблачнае надвор'е, кароткачасовыя дажджы. Тэмпература паветра ў Віцебску і Магілёве — 10—12, Мінску — 12—14, Гродна — 13—15, Брэсце і Гомелі — 14—16 градусаў цяпла. У наступныя двое сутак чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, па паўночнаму ўсходу дажджы. Тэмпература паветра ўначы 4—9 градусаў цяпла, па паўднёваму захаду замаразкі да 2 градусаў марозу, удзень — 10—15 градусаў цяпла.

Л. САНКЕВІЧ, інжынер-сіноптык.

НА КРАІ.

Фотаэцюд **І. ВІШНЕЎСКАГА.** (г. Гродна).

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ — СЁННЯ Ў НУМАРЫ

У Прэзідыуме Савета Міністраў. **«Другі залп па карупцыі, зроблены ў адзін дзень з дзвюх «гармат».**

Святкаванне 1000-годдзя праваслаўнай царквы Беларусі.

«Вечар над возерам, перад навальніцай». Нарыс журналіста У. Яфанава.

Пункт погляду. **«Добра, але не для нас».**

Сітуацыя. **«Пра працу ад «А» да «Б».**

У савеце Кантрольнай палаты Рэспублікі Беларусь.

Дзіўнае побач. **«Глыток вады —крок у бессмяротнасць, ці Пра тое, як нараджаецца медыцына XXI стагоддзя».**

Рэзананс. **«Гуманітарная дапамога бывае і прававой».**

Даведачная бюро.

Шахматы, шашкі.

Цэнтральная камісія па выбарах народных дэпутатаў Рэспублікі Беларусь паведамляе аб раптоўнай смерці намесніка старшыні камісіі Сямёна Сцяпанавіча МАХАВІКОВА і выказвае шчырае спачуванне родным і блізкім нябожчыка.

БАГАТЫЯ ТАКСАМА ПЛАЧУЦЬ

(Працяг. Пачатак у №№ 185—194).

Марысабель прымае заляцанні Умберта, каб не пакрыўдзіць сваю сяброўку Лілі. Але на самай справе ён ёй абыякавы.

Бета задаволены запрашэннем Марысабель. Канешне, ён разумее, што дзяўчына стаіць вышэй за яго па свайму становішчу, але спадзяецца, што ў будучым зможа многага дабіцца ў жыцці.

Джаана Сміт у курсе задумы Марысабель. Яна доўга ўгаворвала яе адмовіцца. Але дзяўчына не прыслухалася да парады сваёй настаўніцы. Яна хоча бачыць сустрэчу Марыяны з Бета на ўласныя вочы. Марысабель сустракае юнака, вядзе яго ў гасцінную і прадстаўляе бацькам і гасцям як свайго новага сябра.

Марыяна, убачыўшы Бета, разумее каварную задуму дачкі. Яна баіцца, што юнак разгубіцца і наробіць глупства.

Але Бета вытрымлівае выпрабаванне. Зразумела, даведаўшыся, што Марысабель — дачка сеньёры Марыяны і Луіса Альберта, ён перажыў узрушэнне, але хутка ўзяў сябе ў рукі.

Марыяна вітаецца з Бета як ні ў чым не бывала.

Луіс Альберта, канешне, пазнае ў Бета начнога злодзея, але вырашае не псаваць дзень нараджэння Марысабель, адклаўшы размову з ёй.

Марысабель не дабілася пастаўленай мэты, хоць і заўважыла, што цяжка пакрыўдзіла маці. На працягу ўсяго вечара Марысабель практычна не звяртае ўвагі на Бета, і таму нічога не застаецца рабіць, як пакінуць дом раней за іншых.

МАРЫЯНА І МАРЫСАБЕЛЬ

Марыяна, нарэшце, вырашае высветліць адносіны з дачкой.

Яна прыходзіць у пакой Марысабель і ўсё ёй расказвае. Як некалі даўно па віне Луіса Альберта яна страціла сына, як усе гады шукала яго і як праз семнаццаць гадоў знайшла.

Зразумеўшы сваю памылку, Марысабель просіць Марыяну дараваць ёй. Так, яе маці проста святая! Колькі гора ёй давялося вынесці на сваіх плячах!

З гэтай хвіліны Марысабель цалкам пераходзіць на бок Марыяны.

Аднак, акрамя радасці за маці, гэтая навіна і засмучае дзяўчыну. Ёй падабаецца Бета, а яна падабаецца яму. Ён заўсёды глядзіць на яе такімі закаханымі вачамі. Але калі ён сын Марыяны і Луіса Альберта—значыць, ён яе родны брат. Які ўдар для дзявочага сэрца! Знайсці брата і ў яго асобе страціць каханага.

Марыяна папярэдзіла, што Бета нічога не ведае. Ён лічыць сваёй маці сеньёру Чоле. Яму яшчэ рана адкрываць тайну. Бацька таксама не павінен нічога ведаць пра тое, што Бета яго сын.

Марысабель прымае рашэнне больш не сустракацца з Бета. Яна звоніць Джаане і расказвае ёй пра размову з маці і пра становішча, у якім апынулася сама Марысабель.

Джаане да слёз шкада дзяўчыну. Яна б з радасцю паведаміла, што Бета не брат ёй, але слова, дадзенае Луісу Альберта, стрымлівае яе.

БЕТА

Пасля дня нараджэння Марысабель Бета зусім засумаваў. Яму так падабаецца гэта дзяўчына, але яна раўнадушная да яго. Да таго ж яна дачка сеньёры Марыяны. Не, яму ніколі не дацягнуцца да Марысабель. Праўда, яна пазваніла і папрасіла прабачэння ў яго за свае паводзіны ў той недарэчны дзень, але ад сустрэчы адмовілася.

Сеньёра Марыяна разумее, што Бета закаханы ў яе дачку. Яна спрабуе супакоіць яго. Гаворыць, што Марысабель цудоўна да яго адносіцца.

Нічога сабе цудоўна—не хоча сустракацца! А калі Бета падумаў, што Марысабель так адносіцца да яго таму, што лічыць сябе намнога вышэй за яго па становішчу ў грамадстве, сеньёра Марыяна раптам вымавіла дзіўную фразу: «Яшчэ невядома, хто з вас дваіх вышэй».

Што яна хацела гэтым сказаць, Бета не зразумеў, а перапытаць не рашыўся.

Каб хоць крыху пакінуць у баку сумныя думкі, Бета пайшоў у кіно. Па дарозе ён сустрэў Лілі. Яны разгаварыліся.

Лілі змяніла сваю першапачатковую думку пра Бета. З ім аказалася вельмі цікава бавіць час. Вядома, яна здагадваецца, што яму падабаецца Марысабель. Але, па-першае, на Марысабель мае віды яе брат Умберта. Марысабель не адхіляе яго, і справа ў іх, відаць, ідзе да заручын, а па-другое, Бета ўсё больш прыцягвае да сябе Лілі, і яна не збіраецца нікому яго ўступаць.

МАРЫСАБЕЛЬ

Умберта ўсё часцей прыходзіць да Марысабель дамоў. Яна не забараняе яму гэтага. Ён дае магчымасць забыць ёй пра Бета. Не, яна не кахае Умберта, але калі ён раптам гаворыць пра заручыны, не адмаўляе яму адразу, а просіць часу, каб падумаць.

Марысабель вырашае параіцца з Джаанай.

Настаўніца балета супраць гэтай задумы. Умберта стараваты для Марысабель, ды і рана ёй яшчэ думаць пра замужжа.

Бета, даведаўшыся ад Лілі пра заручыны, звоніць Марысабель. Яна павінна сказаць яму праўду.

Дзяўчына разумее, што яе адказ стане крушэннем усіх надзей Бета і глыбока раніць яго душу. Хутчэй за ўсё ён узненавідзіць яе, але, можа, гэта і лепш.

І Марысабель адказвае, што дала згоду на заручыны з Умберта.

БЕТА

Прызнанне Марысабель паразіла Бета як гром сярод яснага неба. Ён не знаходзіць сабе месца. Сустрэўшыся з Лілі, юнак прапануе ёй сваю дружбу. Дзяўчына з радасцю згаджаецца.

Яны доўга гулялі ў той вечар. Бета спрабаваў такім чынам заглушыць боль крыўды на Марысабель, на сябе, на ўвесь свет.

На наступны дзень Бета захварэў. У час прагулкі з Лілі ён прастудзіўся, у яго паднялася тэмпература.

Дазнаўшыся пра хваробу сына, Марыяна неадкладна едзе да яго і прывозіць з сабой урача. Урач супакойвае і Марыяну і сеньёру Чоле: у юнака звычайная прастуда, і праз некалькі дзён ён будзе на нагах.

Бета ўдзячны Марыяне за ўсё, што яна для яго зрабіла, і ў парыве ўдзячнасці вымаўляе словы, якія моцна ўстрывожылі сеньёру Чоле. Ён гаворыць, што ўжо не ведае, каго любіць больш—сваю маці ці сеньёру Марыяну...

Марыяна шчаслівая, пачуўшы прызнанне сына.

ЛУІС АЛЬБЕРТА

Прыватны дэтэктыў, якога Луіс Альберта наняў, каб сачыць за Марыянай, даволі хутка ўстанавіў, у які дом ходзіць яго падапечная. Луісу Альберта ён паведаміў, што Марыяна штодзённа наведвае сям'ю, якая складаецца з трох чалавек: дзвюх пажылых жанчын і зусім яшчэ маладога хлопца. Мэты гэтых наведванняў яму высветліць не ўдалося, аднак жанчына з дома насупраць (гэта Сара) сцвярджае, што малады чалавек—каханак Марыяны.

Луіса Альберта гэтае паведамленне прывяло ў шаленства. Дык вось на каго Марыяна траціць столькі грошай! Яна ўтрымлівае каханка. Ён патрабуе адрас дома, дзе бывае Марыяна.

Прыватны дэтэктыў спрабуе супакоіць Луіса Альберта. Віна яго жонкі яшчэ не даказана, і ўмяшанне сеньёра Сальвацьера можа толькі пашкодзіць расследаванню. Але Луіс Альберта не жадае чакаць. Яму ўжо ўсё зразумела.

Ён пойдзе туды і зловіць Марыяну на месцы злачынства.

САРА ЗАБІВАЕ МУЖА

Атрымаўшы ад Марыяны грошы, Сара і Хуан Мануэль не могуць падзяліць іх.

Муж патрабуе сабе палавіну, таму што ідэя шантажу належыць яму.

Сара не згаджаецца. Па-першае, усю аперацыю яна правярнула сама, а па-другое, Хуан Мануэль усё роўна пусціць грошы на вецер, як гэта здарылася ў мінулы раз. Сама Сара марыць купіць на іх новыя тавары для пашырэння гандлю ў маленькім магазінчыку, якім яна валодае.

Дзеянні Мануэля прымаюць агрэсіўны характар: ён наступае на жонку і пагражае пабіць яе.

Сара адштурхоўвае яго. Хуан Мануэль не ўтрымліваецца на нагах, падае і стукаецца галавой аб падлогу.

Сара падбягае да яго—муж не падае прыкмет жыцця. Жанчына разумее, што ён мёртвы.

Яна хутка збірае свае рэчы і едзе ў аэрапорт. Сара разумее, што менавіта на яе ўпадзе падазрэнне ў забойстве, і спадзяецца паспець пакінуць Мексіку, добра, што грошай ў яе дастаткова.

Але ўцёкі не ўдаюцца. У аэрапорце яе затрымлівае паліцыя.

СКАНДАЛ У КВАТЭРЫ БЕТА

Дастаўшы адрас, Луіс Альберта прыходзіць на кватэру Бета на наступны ж дзень.

Марыяна, вядома, у Бета. Яе вельмі трывожыць хвароба сына.

Луіс Альберта, убачыўшы Марыяну, учыняе грандыёзны скандал. Асляплены рэўнасцю, ён не выбірае выразаў, не слухае ніякіх тлумачэнняў. Ні сеньёра Чоле, ні Феліпа не змаглі, як ні стараліся, даказаць яму, што ён дарэмна абвінавачвае Марыяну і Бета. Луіс Альберта пагражае помстай і жонцы, і юнаку.

Нарэшце Марыяне ўдаецца вывесці мужа за дзверы. Ён можа рабіць з ёю ўсё, што захоча, але хлопчыка яна ў крыўду не дасць. А калі Луіс Альберта патрабуе разводу, то яна пярэчыць не будзе.

Разлютаваны Луіс Альберта знікае. Марыяна вяртаецца ў кватэру Бета і супакойвае сына і сеньёру Чоле. Вядома, Марыяна не верыць у пагрозы мужа, але на ўсякі выпадак вырашае адвезці Бета далей ад яго.

Пра сваё рашэнне яна паведамляе сеньёры Чоле.

СМЕРЦЬ ДОННЫ АЛЕНЫ

Вярнуўшыся ў свой офіс, Луіс Альберта доўга не можа супакоіцца. Здрадзіць яму, ды яшчэ з кім? З жаўтаротым юнаком, які ёй у сыны падыходзіць! Траціць на яго вялікія грошы! Закласці каштоўнасці, якія ён ёй падарыў,—ці ж гэта не занадта!

Цяжкі роздум Луіса Альберта перапыняе тэлефонны званок з Парыжа. Яму паведамляюць пра смерць маці. Луіс Альберта тэрмінова вылятае ў Парыж.

Апошнія гады, пражытыя ў Францыі, былі самымі спакойнымі ў жыцці дона Альберта. І вось смерць донны Алены абарвала гэта шчасце.

Заставацца ў Парыжы аднаму невыносна. Дон Альберта вырашае вярнуцца ў Мехіка. Вядома, ён не будзе жыць разам з сям'ёй сына, але купіць сабе кватэру дзе-небудзь непадалёку ад іх. Гэта дасць яму магчымасць часта бачыцца з блізкімі людзьмі: Марыянай, Марысабель і сынам.

Луіс Альберта, прыляцеўшы ў Парыж, знаходзіць бацьку вельмі ўзрушаным. Смерць донны Алены стала для яго вялікім горам, але дон Альберта трымаецца вельмі мужна.

Бацька і сын вырашаюць перавезці цела донны Алены ў Мехіка і пахаваць у фамільным склепе.

«Яна заўсёды павінна быць побач з намі»,— гаворыць дон Альберта.

Сын расказвае бацьку аб сваёй падазронасці наконт Марыяны, але дон Альберта не можа паверыць, што Марыяна здольная на такое.

КАРЛАС

Карлас не паслухаўся перасцярогі Джааны. Ён вельмі хацеў убачыць сваю дачку. Карлас лічыць, што Марысабель рана ці позна павінна ведаць праўду аб сваім нараджэнні. Дык няхай лепш раней, чым пазней.

Ён прыходзіць у дом Луіса Альберта і сустракаецца з Марысабель. Так дзяўчына даведваецца, што Луіс Альберта і Марыяна ўзялі яе з прытулку. Яна не адразу верыць словам незнаёмца, хоць у яго голасе гучаць упэўненасць і шчырасць. А на пытанне, хто ж, у такім разе, яе сапраўдныя бацькі, незнаёмец адказвае, што сваю родную маці Марысабель добра ведае — гэта Джаана Сміт, а ён — яе родны бацька.

Дзяўчына ашаломлена такой навіной. Яна кідаецца да Рамоны і Марыі высветліць, ці так гэта на самай справе. Але дзве пажылыя жанчыны не рашаюцца без дазволу Марыяны сказаць ёй праўду, а сеньёры, як на зло няма дома.

Марысабель разумее, што Рамона і Марыя не хочуць ёй дапамагчы, і ідзе ў офіс да бацькі, каб высветліць у яго, хто яе сапраўдныя бацькі.

(Заканчэнне будзе).

ТЭЛЕБАЧАННЕ

29 верасня

Беларускае тэлебачанне

16.30. Навіны.
16.35. Гісторыя Беларусі. 9-ы клас.
17.05. «Пластылінавая варона», «Вер-не вер», «Тайна цацак». Мультфільмы.
18.00. Дак. фільм.
19.00. Абласныя навіны (Віцебск).
19.10. Здароўе. Хто Вы, доктар Сайкоў?
19.40. Эканамічная хваля. Чаму на мелі рачны флот Беларусі? Прамая лінія.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. Тэлебіржа.
21.40. «Маё апошняе танга». Маст. фільм (Іспанія).
23.20. Спявае гурт народнай песні «Купалінка».
23.50. НіКа.

Канал «Астанкіна»

14.40. Свет грошай Адама Сміта.
15.15. Уолт Дысней прадстаўляе...
16.05. Дак. фільм «Самарканд».
16.15. Асацыяцыя дзіцячага тэлебачання.
17.00. Навіны.
17.20. «Астанкіна» прадстаўляе.
17.50. Мультфільм.
18.00. «Багатыя таксама плачуць».
18.45. «Мініяцюра». Музычная праграма.
19.00. Тэма.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Фільмы рэжысёра А. Вайды. «Попел». 1-я серыя.
22.00. Ваеннае рэвю.
22.30. Дак. фільм Ю. Бялянкіна «Дзеючыя асобы».
23.00. Навіны.
23.25. «З Маямі з любоўю». Спецыяльны выпуск праграмы «50х50».
23.55. «Звон адыходзячага лета». Маст. фільм.

Канал «Расія»

15.00. Тэлебіржа.
15.30. Мульці-пульці. «Вясёлая карусель», «У дзень збору гарбузоў».
15.55. «Бадабокі». Праграма для дашкольнікаў (Францыя).
16.15. Студыя «Рост». «Тон-лабірынт».
16.45. Там-там навіны.
17.00. Каўчэг Жана Ваньё.
17.30. Выбіраю вёску на жыхарства.
18.00. Парламенцкі веснік.
18.15. «Флейта і крыху нервова». (Памяці кампазітара Артура Лур'е).
18.40. «Нашчадкам у прыклад». Пра лёс вялікага князя А. К. Раманава.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. «Санта-Барбара».
20.20. Папера для Расіі.
20.45. Свет праз культуру.
21.00. «Я — пушчаная страла». «Пра рух «зялёных».
21.20. Аз есмь.
22.00. Весткі.
22.20. Спартыўная карусель.
22.25. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
22.55. Кабарэ «Бязглуздзіца».
23.55. Іграе ансамбль «Мацэртэум».

30 верасня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Ледавікі Урала».
9.00. Гісторыя Беларусі. 9-ы клас.
9.30. Экран беларускага кіно. «Хочаце—кахайце, хочаце—не».
10.40. Дак. фільмы.
11.30. «Мільянерка». Фільм-спектакль.
14.05. «Я помню дзіўнае імгненне...» Фільм-канцэрт.
14.55. Навукова - папулярныя фільмы «Тайна затанулага горада», «Пекла над воблакамі».
15.55. «...І хлеб, і песня». Фільм-канцэрт.
16.30. Навіны.
16.35. «Кот Леапольд у сне і наяве». Мультфільмы.
16.55. Футбол. «Дынама» (Мінск) — КІМ (Віцебск).
18.50. «Музыка шкла». Кінанарыс.
19.00. Абласныя навіны (Гомель).
19.10. Роднае слова.
19.50. Геракл. Культурызм—спорт для ўсіх.
20.25. Паэтычная гасцёўня. Новыя вершы чытае Галіна Каржанеўская.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. «Чорная ружа—эмблема маркоты, чырвоная ружа—эмблема любві». Маст. фільм 1-я і 2-я серыі. У перапынку **(22.30)** —НіКа.

Канал «Астанкіна»

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.50. «Мы з Джэкам». Мультфільм.
8.00. Навіны.
8.20. «Багатыя таксама плачуць».
9.50. «І мой свет скрозь мяне праліўся». Пра творчасць цюменскага мастака Ю. Юдзіна.
10.20. Асацыяцыя дзіцячага тэлебачання.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. «Ад'ютант яго правасхадзіцельства». 2-я серыя.
12.45. «Апякун». Кароткаметражны фільм.
12.55. «Звон адыходзячага лета». Маст. фільм 1-я серыя.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Тэлемікст.
15.15. Уолт Дысней прадстаўляе...
16.05. Наш музычны клуб.
16.45. Як дабіцца поспеху.
17.00. Навіны.
17.20. ...Да 16 і старэйшым.
18.10. «Багатыя таксама плачуць».
18.55. Кніжны двор.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.35. Фільмы рэжысёра А Вайды. «Попел». 2-я серыя.
21.50. «Чорная скрыня».
22.15. Футбол. Еўрапейскія кубкі.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.25. Час дзелавых людзей.
7.55. Вольны час.
8.10. Айчына мая.
9.05. Кабарэ «Бязглуздзіца».
10.05. Іграе ансамбль «Мацэртэум».
10.40. Спектакль Маскоўскага тэатра сатыры «Маладыя гады Людовіка XIV».
11.35. Рэтра. «Пявучыя гітары».
11.50. «Санта-Барбара».
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.20—13.30. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
15.00. Бізнес: новыя імёны.
15.15. Мульці-пульці.
15.30. Хрысціянская праграма. «Вялікія пытанні жыцця».
16.00. «Погляд з аркестра». Аб творчасці М. С. Галаванава.
16.45. Там-там навіны.
17.00. «Далёкі Усход».
17.45. М-трэст.
18.00. «Давайце разбяромся».
18.15. Апазіцыя.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. «Санта-Барбара».
20.20. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
20.40. На сесіі ВС Расіі.
21.05 і 22.20. Футбол. Кубак УЕФА. «Рапід» (Вена) — «Дынама» (Кіеў).
23.10. «Стракаты кацёл». Эстрадная праграма (Германія).

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.

Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. ЦІХАНОВІЧ, С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда». ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52, 32-41-92, навін —32-60-13, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Тыраж 81.098. Індэкс 63.850. Зак. № 195. Выходзіць 250 разоў на год. Нумар падпісаны ў 21.00.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12